

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М. І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ»
у 2017 році

Львів – 2018

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» у 2017 році: Інформаційне видання. – Львів, 2018- 94 с.

Видання містить інформацію про напрями та тематику досліджень, наукові публікації та основні результати діяльності ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» у 2017 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: Кравців В.С., доктор економічних наук,
професор
Редакційна група: Демченко В.В., кандидат
фізико-математичних наук
Кузик В.А.

Адреса Інституту: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (032)270-71-68, факс (032)270-70-58.
E-mail: irr@mail.lviv.ua.

ВСТУП

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- сталого розвитку гірських та сільських територій;
- процесів раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інвестиційного потенціалу регіонів;
- розвитку фінансових взаємовідносин в регіоні;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- розвитку виробничої сфери та інвестиційної діяльності в регіонах;
- проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, демографічних та міграційних процесів;
- просторової організації соціально-економічних систем.

Інститут також здійснює:

- розробку проектів стратегій та програм соціально-економічного розвитку різних територіальних одиниць;
- підготовку концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогностичних матеріалів, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи та консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності
- організацію нарад, семінарів, конференцій.

Інститут здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», та аспірантуру за спеціальностями: 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит».

У зв'язку із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про вищу освіту» з 2016 року, відповідно до отриманих ліцензій, Інститут здійснює підготовку докторів філософії та провадження освітньої

діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за спеціальностями 051 - «Економіка» та 072 - «Фінанси, банківська справа та страхування».

До 1.07.2017 р. в Інституті діяла спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата економічних наук за спеціальностями: 08.00.05- – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» та 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», а з 28.12.2017 р. – спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05- – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» (наказ МОН України №1714 від 28.12.2017 р.).

Організаційну структуру Інституту у звітному році склали 8 наукових підрозділів:

- відділ регіональної екологічної політики та природокористування;
- відділ регіональної економічної політики;
- відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону;
- відділ розвитку територіальних громад та транскордонного співробітництва;
- відділ регіональної фінансової політики;
- відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій;
- сектор просторового розвитку;
- сектор проблем транскордонного співробітництва.

Наукова діяльність Інституту у 2017 році визначалася основними напрямками наукових досліджень, відповідними програмами і тематичними планами робіт, спрямованих на розробку наукових основ сучасної регіональної політики. Згідно із Статутом, головними напрямками наукової діяльності Інституту, затвердженими Президією НАН України, є:

- наукові засади формування регіональної політики та просторового розвитку;
- еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно - ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;

- регіональна соціальна політика, демографічні проблеми в регіоні, регулювання міграційних процесів;
- перспективи розвитку територіальних громад, транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Відповідно із рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-18 рр., Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій», співвиконавцем за складовою «Сільські території» цього напрямку досліджень, а також складової «Демографічні процеси» напрямку «Соціально-демографічна сфера»

Інститутом розроблена Концепція стратегічного розвитку установи (схвалена Вченою радою Інституту 29.06.2017 р., протокол №3), яка окреслює стратегічні напрями розвитку Інституту на середньострокову перспективу.

На виконання розпорядження Президії Національної академії наук України від 01.06.2017 р. №353 «Про перевірки наукової та науково-організаційної діяльності наукових установ НАН України у 2017 році» та у відповідності з критеріями Методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України, що затверджена Постановою Президії НАН України №75 від 15.03.2017 р., експертною комісією, затвердженою рішенням Постійної комісії за науковими напрямами (ПКНН) при Секції суспільних і гуманітарних наук (ССГН) НАН України, у жовтні 2017 р. було проведено оцінювання ефективності діяльності Інституту за період 2012–2016 рр. На підставі результатів аналізу пакету матеріалів представлених Інститутом для оцінювання, ознайомлення з діяльністю наукових підрозділів установи, експертна комісія дійшла висновку, що Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України» має бути віднесена до наукових установ за категорією "Б" – Установа має вагомні результати для забезпечення розвитку науки і практики відповідної галузі і дає необхідні для України результати.

I. ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ У 2017 РОЦІ

Проведені протягом 2017 р. дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів. Основні наукові досягнення Інституту у звітному році:

- Проведено системну оцінку ефективності першого етапу реформування адміністративно-територіального устрою України, фінансової децентралізації, а також пов'язаних секторальних реформ. Визначено проблемні питання реформи децентралізації та запропоновано шляхи їх розв'язання.
- Обґрунтовано напрями нівелювання ризиків внутрішньо-регіональної диференціації розвитку територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації. Розроблено пропозиції щодо удосконалення моделі перерозподілу ресурсів, зон відповідальності та контролю між національним, регіональним та місцевим рівнями управління.
- Проаналізовано проблеми та ризики функціонування децентралізованої моделі соціальної сфери в частині надання соціальних послуг на рівні об'єднаних територіальних громад, запропоновано організаційні та фінансово-економічні механізми консолідації мереж закладів соціальної сфери.
- Обґрунтовано напрями удосконалення інституційних умов підтримки малого та середнього бізнесу та особливості застосування механізму державно-приватного партнерства на регіональному та місцевому рівні.
- Розроблено методичний підхід щодо інтегрального оцінювання потенціалу регіону для просторової інтеграції бізнесу, а також інтегрального оцінювання просторової локалізації за видами економічної діяльності.
- Обґрунтовано функціональне наповнення та інституційне забезпечення механізму регулювання міграції населення в умовах трансформації регіональних ринків праці в Україні, розроблено та розраховано індекс міграційного потенціалу населення.
- Розроблено новий методичний підхід до оцінювання конкурентоспроможності промислового сектора економіки, здійснено комплексну діагностику ефективності функціонування промислового сектора економіки регіонів України.
- Обґрунтовано механізми модернізації розвитку сільських територій Західного регіону України в умовах реалізації Угоди

про Асоціацію з ЄС, розроблено програми модернізації сільських територій окремих районів Львівської області.

- Визначено перспективні напрями розвитку прикордонних регіонів в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності та дії Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, оцінено рівень тіньової економіки у прикордонних регіонах.
- Проаналізовано інструменти стимулювання розвитку гірських територій та визначені секторальні напрями розвитку гірських територій у контексті європейської практики.
- Обґрунтовано імперативи сталого розвитку в системі регулювання соціально-економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації влади, визначено засадничі принципи трансформації системи управління природокористуванням.
- Підготовлено наукові доповіді «Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні» та «Розвиток транскордонного співробітництва».

Інститутом організовано та проведено II Міжнародну науково-практичну конференцію «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ», а також низку круглих столів та семінарів з актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку.

За результатами досліджень в 2017 р. науковцями установи підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 47 доповідних та наукових записок, наукових доповідей, методичних рекомендацій, аналітичних матеріалів, експертних висновків, впроваджено – 37. До вищих державних органів країни (Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, міністерств та відомств) скеровано 23 розробки, з них впроваджено – 12.

II. ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ВІДОМЧОЇ, КОНКУРСНОЇ ТА ГОСПДОГОВІРНОЇ ТЕМАТИКИ

У 2017 р. в Інституті проводились дослідження із 10 НДР відомчої тематики та 2 НДР програмно-цільової та конкурсної тематики НАН України, що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України. З них у звітному році розпочато дослідження по 4 НДР, завершено дослідження по 3 НДР. Виконано також 1 НДР госпдоговірної тематики.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВА ТА КОНКУРСНА ТЕМАТИКА НАН УКРАЇНИ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (в рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Економічна ефективність vs соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи», розпорядження Президії НАН України від 31.03.2017 р. № 242, договір №02-17 від 3.04.2017 р.; № державної реєстрації 0117U006068).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.Л. Шульц.

Основні виконавці: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська, д.е.н., с.н.с. М.В. Максимчук, к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків, к.е.н. М.С. Габрель, к.е.н. М.В. Карп'як, к.е.н. Л.Я. Бенівська, к.е.н. І.М. Гринчишин, к.е.н. Н.М. Попадинець, к.е.н. А.Р. Дуб.

Термін виконання: квітень 2017 р. – грудень 2017 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Запропоновано концептуальну модель децентралізованого управління соціальною сферою територіальних громад, яка побудована з врахуванням сутнісних ознак адміністративної та бюджетної децентралізації, особливостей секторальної децентралізації у сфері освіти, охорони здоров'я, культури та соціального захисту, а також специфіки розподілу власних та делегованих повноважень територіальних громад та механізмів їх фінансового забезпечення (С.Л. Шульц).
- На підставі дослідження зарубіжного досвіду децентралізації сфери освіти виокремлено дві моделі децентралізації управління освітою: 1) передача повноважень у сфері управління освітою

органам територіального самоврядування; 2) посилення автономії шкіл та їх домінуючої ролі в системі управління освітою на місцевому рівні. Здійснено оцінку можливостей імплементації переваг означених моделей у вітчизняну практику (І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюк).

- Систематизовано проблеми функціонування освітньої мережі в територіальних громадах Львівської області, до основних з яких віднесено: невідповідність між демографічними змінами у суспільстві і тенденціями розвитку освітньої мережі; переважання сільських шкіл із низьким рівнем наповнюваності класів; значна частка малокомплектних шкіл із високою часткою технологічного персоналу; порівняно нижча якість освітніх послуг у сільських малокомплектних школах, зокрема у гірських районах. Запропоновано фінансово-економічний механізм консолідації освітньої мережі, спрямований на підвищення якості освітніх послуг та ефективності використання бюджетних коштів (І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюк).
- Обґрунтовано організаційно-інституційні засади реформування системи охорони здоров'я в Україні в умовах адміністративно-фінансової та секторальної децентралізації, що дозволило виявити проблеми оптимізації мережі медичної інфраструктури, доступності та якості медичних послуг в межах формування госпітальних округів на рівні ОТГ. Визначено, що найбільш актуальними проблемами формування мережі медичних закладів територіальних громад є: недостатній рівень забезпечення населення закладами первинної допомоги; значна диференціація у рівні фінансового забезпечення закладів первинної медичної допомоги ОТГ; низька ефективність використання коштів медичної субвенції (С.Л. Шульц, М.О. Карп'як).
- Проведено аналіз бюджетного фінансування системи охорони здоров'я в контексті децентралізації та розкрито проблеми фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я первинного рівня в ОТГ Львівщини. Здійснено аналіз функціонування медичної інфраструктури в розрізі ОТГ Львівської області на основі розрахунку рівня забезпечення населення медичними закладами, розподілу чисельності населення на одну лікарську ставку, а також середнього та молодшого персоналу тощо. На основі якісної оцінки нового підходу до бюджетного забезпечення надання первинної медичної допомоги в 2018 році та критичного аналізу механізмів імплементації реформи системи

охорони здоров'я виявлено можливі фінансові ризики для місцевих органів влади та населення, пов'язані із доступністю та якістю послуг охорони здоров'я (А.Р. Дуб, М.С. Габрель).

- Запропоновано механізм розподілу повноважень та фінансових ресурсів в системі соціального захисту населення в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Визначено основні ризики децентралізованої системи соціального захисту в частині надання соціальних послуг на рівні об'єднаних територіальних громад, зокрема: залишковий принцип фінансування у порівнянні з іншими сферами; відсутність превентивних заходів, спрямованих на попередження соціальних ризиків; низький рівень використання органами місцевого самоврядування ефективних механізмів надання та фінансування соціальних послуг (соціальне замовлення); оптимізації фінансового забезпечення соціального захисту (співробітництво територіальних громад) (І.М. Гринчишин).
- Систематизовано проблеми функціонування мережі закладів культури ОТГ та їх фінансування, зокрема: недостатній рівень фінансування сфери культури ОТГ та значна диференціація їх фінансового забезпечення; нерівномірний кількісний розподіл структурних компонентів мережі закладів культури в ОТГ; низький рівень оплати праці та значна його диференціація у закладах сфери культури ОТГ; низька ефективність функціонування закладів мережі культури та низька якість надання культурних послуг мешканцям ОТГ; недостатня активність ОТГ в реалізації мікропроектів у сфери культури. Обґрунтовано ризики, що можуть виникнути у сфері культури в умовах децентралізації та сформульовано напрями реформування мережі закладів культури (М.В. Максимчук, Н.М. Попадинець).
- На основі аналізу особливостей реалізації регіональних цільових програм (зокрема, скорочення кількості програм; зниження рівня фінансування та виконання РЦП соціального спрямування, низька реалізація пропозицій через недостатню якість проектів, що подаються на конкурс) обґрунтовано напрями удосконалення використання інструментарію фінансового забезпечення розвитку соціальної сфери територіальних громад (О.М. Луцків).
- Проаналізовано обсяги та розподіл коштів субвенцій на соціально-економічний розвиток територій та розбудову інфраструктури, які були використані на підтримку соціальної сфери ОТГ Львівської області у 2016-2017 роках. Проведено

оцінку активності участі ОТГ у конкурсі проектів ДФРР та визначено основні проблеми їх реалізації. Розроблено пропозиції щодо активізації ОТГ у використанні можливостей залучення небюджетного ресурсу для розвитку соціальної сфери в громадах (О.М. Луцків).

За результатами досліджень опубліковано 10 статей, 9 тез конференцій. Підготовлено та направлено в органи влади 3 доповідних записки, з них впроваджено – 3.

2. ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ ПРІОРИТЕТИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (в рамках виконання науково-дослідних робіт молодих вчених НАН України, Постанова Президії НАН України від 14.06.2017 №178 «Про результати конкурсу проектів науково-дослідних робіт молодих вчених НАН України у 2017 р.; договір №3-17 від 3.07.2017 р.; № державної реєстрації 0117U003808).

Науковий керівник теми: к.е.н. І.М. Гринчишин.

Основні виконавці: к.е.н. І.М. Гринчишин, к.н.держ.упр. М.М. Біль, к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин.

Термін виконання: 02.07.2017 р. – 31.12.2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розвинуто науково-методологічні положення щодо формування загальнодержавних пріоритетів трансформації системи соціального захисту та механізмів її реалізації на місцевому рівні, що дало змогу визначити вектор трансформації системи соціального захисту - від зменшення рівня бідності населення до забезпечення добробуту суспільства та підвищення якості життя населення (І.М. Гринчишин).
- Структуровано інституційні, організаційні та фінансові засади трансформації системи соціального захисту та визначено стратегічні орієнтири розвитку соціального захисту населення на загальнодержавному та регіональному рівнях в таких напрямках:
 - *створення ефективної системи соціального захисту* (розмежування повноважень між рівнями влади з питань соціального захисту та соціального забезпечення; оптимізація фінансового забезпечення закладів, що надають соціальні послуги; автономізація закладів, що надають соціальні послуги; забезпечення відкритості даних та публічного

представлення інформації усіма учасниками бюджетного процесу; створення системи державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в сфері соціального захисту);

- *забезпечення надання якісних та доступних послуг в частині стандартизації та спроможності надання послуг* (прийняття нової редакції Закону «Про соціальні послуги»; впровадження незалежного моніторингу та системи контролю за наданням соціальних послуг; оптимізація мережі закладів, що спеціалізуються на наданні соціальних послуг; формування ринку соціальних послуг та впровадження рівних підходів до усіх учасників; створення належної матеріальної бази центрів надання соціальних послуг; спрощення процедури ліцензування для приватних закладів, що спеціалізуються на наданні соціальних послуг; створення системи взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськими організаціями тощо) (І.М. Гринчишин).
- Обґрунтовано доцільність запровадження принципів медичного страхування у сфері охорони здоров'я для належного медичного обслуговування усього населення країни. Виокремлено передумови та перспективи впровадження страхових принципів у сферу охорони здоров'я (М.А. Бас-Юрчишин).
- В контексті адміністративно-фінансової децентралізації в Україні запропоновано організаційно-фінансовий механізм функціонування медичного страхування, який передбачає налагодження інституційної взаємодії загальнодержавного та регіонального рівнів та спрямований на забезпечення виконання державних соціальних гарантій у сфері охорони здоров'я через налагодження ефективної взаємодії органів державного управління усіх рівнів (М.А. Бас-Юрчишин).
- Розроблено функціональну модель системи соціального захисту мобільних категорій населення, яка охоплює три рівні: 1) систему соціального захисту загальної дії; 2) систему соціального захисту мобільних категорій населення в державі (внутрішній вектор); 3) систему соціального захисту мобільних категорій громадян за кордоном (зовнішній вектор). Згідно даних рівнів розроблено інституційну модель системи соціального захисту мобільних категорій населення України (М.М. Біль).
- Обґрунтовано механізми забезпечення соціального захисту мобільних категорій населення (адміністративні, нормативно-

правові, соціально-економічні, валютно-фінансові, соціокультурні, інформаційні) та їх інструменти: гарантії, стандарти; грошові виплати, соціальні пільги, натуральна допомога; послуги – харитативні, інформаційні, юридичні, медичні, лінгвістичні, освітні, фінансово-страхові тощо. У цьому контексті виділено сфери договірної регулювання в системі соціального захисту мобільних категорій населення та окреслено основні питання, які вони регламентують (М.М. Біль).

За результатами досліджень в рамках виконання теми за звітний період опубліковано 7 наукових праць, у тому числі: 3 статті – у фахових виданнях і 4 публікації – у збірниках за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

ВИКОНАННЯ ВІДОМЧОЇ ТЕМАТИКИ

1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СТАЛОГО ЕНДОГЕННОГО ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року»; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 19.03.2014, протокол № 4. № державної реєстрації 0117U000691).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Термін виконання: I кв. 2017 р. – II кв. 2019 р.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Кравців В.С., д.е.н., проф. Шульц С.Л., д.е.н., проф. Мельник М.І., д.е.н., проф. Ішук С.О., д.е.н., проф. Борщевський В.В., д.е.н., проф. Давимука С.А., к.е.н. Бенюк Л.Я., к.е.н. Возняк Г.В., к.е.н. Жук П.В., к.е.н. Гринчишин І.М., к.е.н. Залуцький І.Р., к.е.н. Князев С.І., к.е.н. Колодійчук І.А., к.е.н. Луцків О.М., к.е.н. Тимечко І.Р., к.е.н. Щеглюк С.Д., к.е.н. Созанський Л.Й.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано сутність понять «економічне зростання», «ендогенне зростання» та «якість економічного зростання» та досліджено методичні підходи до оцінки якості економічного зростання (І.З. Сторонянська, С.Л. Шульц).
- На основі дослідження еволюції теорій економічного зростання систематизовано та класифіковано чинники формування моделі сталого ендогенного зростання регіонів, що забезпечують якість економічного зростання та враховують пріоритети формування

нової якості економічного зростання регіонів та специфіку регіонального розвитку в Україні (І.З. Сторонянська, С.Л. Шульц).

- Запропоновано методичні підходи до оцінювання диспропорцій економічного зростання регіонів:
 - на основі оцінки частки регіону в сумарному прирості ВРП макрорегіону. Цей підхід дозволяє виявити нерівномірність внеску регіонів в динаміку економічного зростання макрорегіону;
 - шляхом визначення просторово-часових характеристик економічного розвитку регіонів з використанням інструментарію «воронки відсталості». Цей підхід дозволить здійснити параметричну оцінку динаміки та масштабів міжтериторіальних диспропорцій (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).
- На основі наукового аналізу методологічних підходів до формування системи адміністративно-територіального устрою, з урахуванням концептуальних засад та інституційного базису його реформування в Україні обґрунтовано завдання й принципи ефективної територіальної організації публічної влади в країні та розроблено просторово-функціональні моделі адміністративно-територіальних одиниць базового рівня – територіальної громади та адміністративного району (П.В. Жук).
- Здійснено оцінювання результатів реалізації за період 2015 - перше півріччя 2017 рр. затвердженої урядом Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Виявлено проблемні питання реформи децентралізації та запропоновано шляхи їх розв'язання (П.В. Жук).
- Обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення методичних підходів до оцінки рівня та якості регіонального соціально-економічного розвитку. Окреслено основні ризики формування та реалізації моделі сталого ендogenous зростання регіонів. Визначено вплив зовнішніх чинників на соціально-економічний розвиток регіонів України (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Запропоновано методичний інструментарій для моделювання прогнозних сценаріїв розвитку економіки регіону. Розраховано показники ділової активності в семи областях Західного регіону України. На основі розроблених математичних залежностей обґрунтовано цільові параметри розвитку промислового виробництва у Львівській області і визначено умови їх реалізації (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Досліджено особливості системи міжбюджетних відносин в умовах фінансової децентралізації. Проведено аналіз бюджетно-

податкових новацій, які дали змогу розширити принципи самостійності місцевих бюджетів, перерозподілити видаткові повноваження між органами влади різних рівнів та сформувавши передумови для активізації процесу добровільного об'єднання територіальних громад. Дано оцінку першому етапу бюджетної децентралізації в Україні (Г.В. Возняк).

- Досліджено рівні фінансового вирівнювання розвитку територій в залежності від суб'єкта реалізації завдань – загальнодержавне та внутрішньорегіональне регулювання. Проведено порівняльний аналіз горизонтального вирівнювання бюджетів міст обласних центрів та виявлено проблеми, пов'язані з збільшенням додаткових фінансових навантажень на місцеві бюджети та зниженням обсягів трансфертів з державного бюджету (Л.Я. Беневська).
- Досліджено стратегічні орієнтири розвитку регіонів в світлі формування та реалізації нової регіональної політики. Здійснено комплексне оцінювання інструментів фінансування заходів регіональної політики (сукупно з усіх джерел) з погляду як оцінки можливостей досягнення стратегічних цілей розвитку регіону, так і забезпечення реалізації інтегрованого підходу до формування і реалізації регіональної політики, який передбачає поєднання секторальної (галузевої), територіальної (просторової) та управлінської складових (І.М. Гринчишин).
- Встановлено, що використання європейських підходів до формування та реалізації політики регіонального розвитку в Україні, спрямованої на розумне, інклюзивне та стале зростання, потребують: узгодження стратегічних пріоритетів розвитку регіонів з цілями Державної стратегії регіонального розвитку; більшої пріоритетизації стратегічних орієнтирів розвитку регіонів з одночасним виявленням так званих «точок зростання», які дозволяють забезпечити використання власного потенціалу та забезпечити економічне зростання регіону; внутрішньої та міжрегіональної інтеграції розвитку регіонів в частині координації заходів планування, фінансування та реалізації проектів регіонального розвитку з чітким визначенням організаційних, фінансових та інших моніторингових параметрів (І.М. Гринчишин).
- Обґрунтовано імперативи сталого розвитку в системі регулювання соціально-економічного зростання регіонів. Розглянуто позиціонування природних ресурсів соціально-економічної системи в умовах децентралізації влади, визначено засадничі

принципи в процесі трансформації системи управління природокористуванням (В.С. Кравців, І.А. Колодійчук).

- Розкрито особливості розвитку просторових форм організації бізнесу в умовах формування підприємницького потенціалу регіону, обґрунтовано їх роль у забезпеченні фінансово-економічної стійкості. Запропоновано низку заходів для місцевої та регіональної влади для нарощення підприємницького потенціалу регіону за рахунок активізації процесів економічної інтеграції та кооперації (М.І. Мельник, С.Д. Щеглюк).
- Здійснено оцінку передумов кластеризації економіки регіону за кількісними (коефіцієнти локалізації та спеціалізації) та якісними показниками (коефіцієнт інтеграції), на основі оцінки зроблено висновки про необхідність удосконалення методики визначення перспективних кластерів у регіоні шляхом доповнення якісними показниками (рівень довіри до учасників кластеру, захист прав власності тощо) (М.І. Мельник, С.Д. Щеглюк).
- Доведено, що в сучасних соціально-економічних умовах України вирішального значення в сфері управління земельними ресурсами набуває досконала регламентація термінів, стандартів, нормативів, а також дієвість механізмів імплементації повноважень, правил та процедур. Висвітлено підходи Європейської економічної комісії ООН і Продовольчої та сільськогосподарської комісії ООН (ФАО) до належного управління земельними ресурсами (Залуцький І.Р.).
- Обґрунтовано пропозиції щодо формування інституційно-правового механізму модернізації сучасної системи управління земельними ресурсами в Україні на засадах: реальної децентралізації влади; пріоритетності забезпечення режиму особливої охорони земель і сталого землекористування; повноцінної інтегрованої участі уповноважених суб'єктів управління земельними ресурсами та громадянського суспільства. (Залуцький І.Р.).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 2 наукові розробки, впроваджено 2 розробки (на рівні центральних органів влади).

За звітний період опубліковано 2 наукові доповіді, 1 брошуру, 16 статей (у т.ч. 2 – в іноземних виданнях), 6 тез доповідей.

2. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 28.05.2015 р., протокол №4; № державної реєстрації 0116U004035).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.Л. Шульц

Основні виконавці: д.е.н., проф. С.Й. Вовканич, д.геогр.н., проф. С.М. Писаренко, І.е.н., с.н.с. М.В. Максимчук, к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків, к.е.н. М.С. Габрель, к.е.н. Н.М. Попадинець, к.е.н. М.О. Карп'як.

Термін виконання: I кв. 2016 р – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено організаційно-фінансові проблеми функціонування Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) та проведено порівняльний аналіз напрямів діяльності та умов фінансування проектів ДФРР і Європейського фонду регіонального розвитку (ЄФРР). На основі аналізу обсягів, динаміки, джерел фінансування державної підтримки регіонального розвитку та особливостей міжсекторального розподілу коштів ДФРР визначено проблеми функціонування Фонду та розроблено пропозиції щодо їх вирішення (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).
- Обґрунтовано концептуальні положення формування ефективної вертикалі влади в умовах адміністративно-фінансової децентралізації, зокрема розглянуто можливості запровадження інституту префектів в регіонах як суспільної новачії державотворення в Україні з метою дотримання національних інтересів, зниження ризиків децентралізації влади, збереження національної ідентичності, забезпечення більшої ефективності імплементації законів, зокрема Закону України «Про освіту» (С.Й. Вовканич).
- Запропоновано напрями удосконалення механізму підтримки розвитку підприємництва регіональними органами влади, а саме: запровадження довгострокового (стратегічного) планування розвитку підприємництва на засадах використання кластерного підходу з врахуванням можливостей залучення іноземних інвесторів шляхом створення інфраструктурних майданчиків розміщення бізнесу; зниження регуляторного тиску та дерегуляцію ведення підприємницької діяльності згідно принципу «на один нововведений регуляторний акт – два скасовані»; підвищення доступності кредитів для бізнесу через активізацію мікрокредитування суб'єктів малого підприємництва

та забезпечення державних гарантій за кредитами, що суттєво зменшує кредитні ризики (М.В. Максимчук).

- Проаналізовано основні інструменти реалізації програмно-цільового методу управління регіональним розвитком, зокрема обласні цільові програми (ОЦП). Оцінено секторальну структуру ОЦП, а також структуру джерел фінансового забезпечення їх реалізації, рівень профінансованості цих проектів та своєчасності освоєння коштів. Запропоновано рекомендації щодо оптимізації процесу розподілу та використання коштів бюджетних програм в розрізі пріоритетності та першочерговості фінансування заходів з їх реалізації (О.М. Луцків).
- Обґрунтовано напрями удосконалення стратегічно-програмного інструментарію формування та реалізації інноваційної політики. Проаналізовано Стратегії та Програми підтримки інноваційного розвитку в ЄС, зокрема, їх основні пріоритети та інструменти реалізації. Окреслено напрямки використання європейського досвіду при формуванні регіональної інноваційної політики в Україні (О.М. Луцків).
- Визначено напрями співробітництва України та ЄС у сфері регіонального розвитку на основі механізму секторальної бюджетної підтримки. Обґрунтовано особливості реалізації механізму секторальної бюджетної підтримки в Україні на основі чотирьох основних елементів, а саме: 1) створення умов для співпраці органів державної влади та громадського сектору щодо реалізації певної галузевої політики; 2) фінансова підтримка, яка передбачає перерахування на безповоротній основі до Державного бюджету України донорських коштів після виконання взаємоузгоджених умов; 3) впровадження методичних прийомів щодо оцінки результативності досягнення цілей та результатів впровадження секторальних реформ; 4) інституційна підтримка, яка передбачає розбудову ефективних інституцій та покращення їх спроможності для реалізації ефективної державної політики (М.О. Карп'як).
- Досліджено особливості та проблеми застосування механізму державно-приватного партнерства на регіональному та місцевому рівні в умовах децентралізації влади у таких сферах як транспорт, екологія, водопостачання, енергоефективність, соціально-гуманітарний розвиток тощо (М.С. Габрель).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 5

доповідних записок (в т.ч. 1 - центральним органам влади), з них впроваджено – 3 (в т.ч. 1 - на рівні центральних органів влади).

За результатами досліджень опубліковано розділи до наукової доповіді, препринт, 29 статей, 48 тез конференцій та публікацій в інших виданнях.

3. ФОРМИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 15.07.2015 р., протокол №5, № державної реєстрації 0116U004034).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. М.І. Мельник.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. С.Д. Щеглюк, к.е.н. О.В. Кушнірецька, к.е.н. С.М. Ткач.

Термін виконання: I кв. 2016 р. – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Проведено компаративний аналіз та емпірично визначено співвідношення процесів просторової інтеграції бізнесу і конкурентоспроможності територій в глобальному масштабі, встановлено залежність ВВП та конкурентоспроможності країн від просторової інтеграції бізнесу (за індексом глобалізації) (М.І. Мельник).
- Обґрунтовано роль інституційного середовища просторової інтеграції бізнесу у контексті підвищення конкурентоспроможності територій та створення сприятливих умов для реалізації конкурентних переваг різних видів бізнесу та територій. Визначено специфіку та надано характеристику видів просторової інтеграції бізнесу з позицій отримання різних територіальних ефектів (М.І. Мельник).
- Систематизовано основні проблеми розвитку ІТ-сфери та ІТ-кластерів у регіонах України, в динаміці оцінено внесок сфери інформаційно-комунікаційних технологій в економіку країни. Розроблено проблемно-цільову модель державного регулювання ІТ-кластерів. Запропоновано механізми підтримки розвитку ІТ-кластерів на основі обґрунтування структури, пріоритетних напрямків та інструментів реалізації комплексної програми розвитку ІТ-сектора України в розрізі найбільш важливих сфер (ІТ-аутсорсінгу; науково-дослідних та розробних центрів (R&D); стартапів; е-комерції; ІТ в державному управлінні; ІТ-інфраструктури; кібербезпеки) (М.І. Мельник).

- Розвинуто наукові засади реалізації державної політики розвитку ІТ-сфери у процесі формування інноваційної екосистеми країни. Обґрунтовано методичні підходи до оцінювання впливу інституційного середовища підприємницької діяльності на розвиток сфери інформаційних технологій та формування її інвестиційного потенціалу на основі кореляційно-регресійного моделювання (М.І. Мельник М.І., Р.Є. Яремчук).
- Проаналізовано сучасний стан та динаміку урбанізаційних процесів на основі оцінки розподілу коефіцієнта інтенсивності урбанізації у розрізі регіонів України. Систематизовано основні проблеми розвитку міст та обґрунтовано напрями їх вирішення в умовах сучасних реформ місцевого самоврядування та децентралізації владних повноважень (М.І. Мельник, С.Д. Щеглюк, Р.Є. Яремчук).
- Розроблено методичні рекомендації та сформовано систему показників щодо інтегрального оцінювання потенціалу просторової інтеграції бізнесу в регіоні, а також просторової локалізації за видами економічної діяльності. Розроблений методичний підхід базується на теорії «потрійної спіралі» інноваційного розвитку і дозволяє виявити потенціал взаємодії науки, влади і бізнесу в регіоні. Здійснено рейтингування областей України за інтегральним індексом потенціалу для розвитку просторової організації бізнесу та підіндексами потенціалів науки, влади і бізнесу за 2010-2015 рр. (М.І. Мельник, С.М. Ткач).
- Визначено головні критерії ідентифікації туристично-рекреаційних кластерів та інших характерних форм просторової організації цієї сфери. Оцінено нормативно-правове забезпечення діяльності туристично-рекреаційних кластерів та обґрунтовано напрями стимулювання кластерних ініціатив у туризмі для вітчизняних регіонів (С.Д. Щеглюк).
- Досліджено закономірності розвитку креативної економіки та визначено оптимальні просторові форми її організації. Окреслено механізми регулювання форм просторової організації бізнесу на прикладі діяльності креативних кластерів, здійснено оцінку креативного потенціалу до просторової інтеграції (локалізації) (С.Д. Щеглюк).
- Здійснено порівняльну оцінку науково-дослідної та інноваційної діяльності в Україні, Польщі, Німеччині і ЄС. Виділено ключові проблеми нормативно-правового регулювання діяльності

спеціальних (вільних) економічних зон, наукових, технологічних, індустріальних парків, кластерів. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення державного регулювання їх діяльності через призму успішного світового досвіду (С.М. Ткач).

- Виділено сучасні проблеми і перспективи розвитку наукових та індустріальних парків у Львівській області у стратегічній і середньостроковій перспективі, розроблено пропозиції щодо удосконалення інституційного базису розвитку індустріальних парків в Україні (О.В. Кушнірецька, С.М. Ткач, Л.П. Казьмір).
- Здійснено аналіз та визначено структурні особливості функціонування просторових освітніх систем (освітніх кластерів, освітніх корпорацій, навчально-освітніх комплексів, освітніх он-лайн платформ тощо), які стають невід’ємними елементами інноваційної інфраструктури економічної системи регіону. Проведено аналіз функціонування сфери професійно-технічної освіти в умовах сучасних реформ та виділено пріоритетні напрямки розвитку та підтримки інноваційних форм виробничо-освітньої інтеграції (О.В. Кушнірецька, Н.Р. Синюра-Ростун).
- Проаналізовано специфіку утворення та розвитку інноваційних форм просторової організації агробізнесу (зокрема, агро-індустріальних парків, агротехнопарків, кластерних та мережевих територіально-виробничих утворень), а також перспективи розвитку консалтингових (науково-інноваційних) центрів та бізнес-інкубаторів в агросекторі (Л.П. Казьмір).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 4 розробки (з них 2 – до центральних органів влади), впроваджено 3 розробки (в т.ч. 2 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році опубліковано: 1 монографію, розділ наукової доповіді, 21 статтю (в т.ч. 5 - за кордоном), 39 тез конференцій.

4. МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 14.05.2015 р., протокол №3, № державної реєстрації 0116U004032).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. У.Я. Садова

Основні виконавці: д.е.н., проф. Л.К. Семів, к.е.н., с.н.с. В.Я. Бідак, к.геогр.н., с.н.с. Р.Т. Теслюк, к.е.н., с.н.с. Н.І. Андрусишин, к.н.держ.упр. М.М. Біль, к.е.н., с.н.с. О.Т. Риндзак, к.е.н. О.О. Левицька, к.е.н. М.В. Бачинська.

Термін виконання: I кв. 2016 р. – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Сформульовано сутність механізму регулювання міграції населення та визначено його структуру. Розкрито особливості оцінювання ефективності функціонування механізму регулювання міграції населення – за показниками, що відображають міграційну ситуацію загалом, тенденції в міграційній сфері, капіталізацію міграційного потенціалу, рівень соціального захисту мігрантів, потенціал міграції, інституційні зрушення в сфері регулювання міграції. Здійснено структурно-функціональний аналіз механізму регулювання міграції для України за виїзним, в'їзним і внутрішнім векторами. (М.М. Біль).
- Проаналізовано головні особливості сучасної української міграції. Оцінено трансформацію східного й західного векторів зовнішньої трудової міграції та регіональні масштаби вимушених внутрішніх переміщень населення в Україні. Показано існуючі та можливі економічні й соціальні аспекти взаємодії цих видів міграції. Відзначено головні секторальні особливості працевлаштування внутрішньо переміщених осіб в Україні (Р.Т. Теслюк).
- Досліджено актуальні проблеми функціонування механізму регулювання внутрішньої міграції населення України. Ідентифіковано коло найгостріших проблем, пов'язаних з внутрішньою міграцією та вимушеними переміщеннями населення. На основі цього концептуалізовано основні завдання державної внутрішньої міграційної політики, що слугуватиме основою для її вдосконалення та ефективізації (О.Т. Риндзак).
- Проаналізовано основні тенденції міжнародної міграції населення України та здійснено оцінку можливих перспектив її розвитку в умовах євроінтеграційних процесів і лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України. Розроблено класифікацію чинників формування та розвитку ринку міграційних послуг (РМП), в залежності від: можливостей регламентації їх впливу на РМП (постійно діючі та тимчасові), характеру дії (загальні та специфічні) та здійснено їх аналіз. Встановлено, що визначальними чинниками міграційної

поведінки населення є не візова лібералізація, а високий рівень безробіття, мізерні доходи населення та військовий конфлікт на Сході України. Побудовано модель множинної регресії та виявлено, що найвагоміший позитивний вплив на зростання значення коефіцієнта міграційного приросту має покращення можливостей працевлаштування на національному ринку праці. (О.Т. Риндзак, І.Є. Бараняк, О.В. Махонюк).

- На основі результатів панельного соціологічного опитування незайнятого населення Львівщини (2013-2016 рр.) досліджено динаміку його міграційної активності та трудової мобільності в умовах трансформації регіональних ринків праці. Розроблено та розраховано індекс міграційного потенціалу (ІМП) населення, котрий може слугувати інструментом порівняльних досліджень потенційної міграції різних соціально-демографічних груп, регіонів, або ж для виявлення змін у міграційних установках окремої групи за певний період часу (О.Т. Риндзак).
- Проаналізовано особливості сучасного розвитку прикордонних територій України, що пов'язані з історичними, геокультурними, соціально-економічними факторами організації суспільного життя їхніх мешканців. Визначено, що у західних областях, котрі географічно наближені до кордону з ЄС, євроінтеграційна політика української держави спричиняє додатковий ефект мобілізації трудової міграції. На прикладі Сокальського району Львівської області виявлено головні ефекти транскордонного способу життя у його зв'язку з інфраструктурою, котра обслуговує міграційну мобільність населення. (У.Я. Садова, Р.Т. Теслюк).
- Проаналізовано рівень ефективності міграційної політики окремих держав в частині її адаптаційно-захисної функції за допомогою індексу політики інтеграції мігрантів, який охоплює 167 часткових показників інтеграційної політики для 38 країн – усіх членів ЄС, Австралії, Канади, Ісландії, Японії, Південної Кореї, Нової Зеландії, Норвегії, Швейцарії, Туреччини та США. З'ясовано основні напрями політики інтеграції мігрантів, а саме: мобільність ринку праці, возз'єднання сімей, освіта, політична участь, довгострокове проживання, отримання громадянства, антидискримінація та охорона здоров'я (О.О. Левицька).
- Обґрунтовано основні цілі і завдання забезпечення зростання конкурентоспроможності регіональних ринків праці в умовах посилення асиметрії рівнів розвитку та міграційних ризиків.

Визначено диспропорції поточного функціонування регіонального ринку праці, що визначається нерівномірністю попиту і пропозиції робітничих кадрів регіону та незбалансованістю кількості робочих місць за секторами економіки регіону. Запропоновано напрями щодо реалізації політики зменшення структурних диспропорцій на регіональних ринках праці (М.В. Бачинська).

- Здійснено аналіз стану адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС у сфері соціального захисту населення, проаналізовано основні засади соціальної політики та її інтеграції до стандартів ЄС. Сформульовано можливі шляхи розвитку сфери соціальних послуг (Л.В. Ковальчук).
- З'ясовано основні чинники, що ретроспективно вплинули на процес формування міграційних зв'язків між Україною та Німеччиною. Оцінено чисельність, статевовікову структуру, територіальний розподіл кількості українських мігрантів в Німеччині, масштаби міграційних потоків між двома державами у 2005-2015 роках. Сформульовано та візуалізовано соціально-демографічний профіль пересічного українця-мігранта в Німеччині (І.Є. Бараняк).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 6 розробок (з них 3 – до центральних органів влади), впроваджено 4 розробки (з них 1 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році опубліковано: 1 монографію, збірник тез конференцій, методичні рекомендації, наукове видання, 30 статей (в т.ч. 6 - за кордоном), 38 тез конференцій (в т.ч. 2 – за кордоном).

5. ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 28.05.2015 р., протокол № 4. № державної реєстрації 0116U004033).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. В.С. Кравців.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. П.В. Жук, к.е.н., с.н.с. І.А. Колодійчук, к.е.н., с.н.с. В.О. Полюга, к.е.н., с.н.с. О.І. Гулич

Термін виконання: I кв. 2016 р. – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Визначено загальні засади та напрями гірської політики у країнах Європи. Представлено характеристику складових та інструментів

гірської політики європейських країн. Здійснено оцінку перспектив імплементації європейської практики управління розвитком гірських територій в Україні (В.С. Кравців, П.В. Жук).

- Обґрунтовано особливості секторальних складових європейської гірської політики та визначено напрямки її імплементації у вітчизняну практику: у сфері лісокористування (В.О. Полюга); у сфері землекористування та розвитку сільського господарства (І.А. Колодійчук); у рекреаційно-туристичній сфері, збереженні та використанні історико-культурної спадщини (О.І. Гулич); у промисловому та інфраструктурному розвитку (Ю.І. Башинська); у сфері охорони довкілля та збереження природного розмаїття (П.В. Жук, І.А. Колодійчук).
- Досліджено преференційні механізми й інструменти економічного розвитку гірських територій країн Європи. Проаналізовано ситуацію щодо системи стимулювання розвитку гірських територій в Україні. Розглянуто інструменти зменшення територіальних диспропорцій (П.В. Жук).
- Систематизовано механізми вирішення проблем гірських територій у сфері землекористування та розвитку сільського господарства. Виокремлено основні недоліки вітчизняної системи стимулювання гірського сільського господарства, що не дозволяє у повній мірі розкрити можливості цих територій. Запропоновані напрями економічної підтримки сільськогосподарських виробників у гірських регіонах України для недопущення занепаду аграрної сфери зайнятості місцевого населення та екологізації сільського господарства у гірській місцевості (І.А. Колодійчук).
- Проаналізовано та узагальнено правові засади реалізації політики розвитку гірських територій в Україні. Здійснено аналіз та прогноз екологічного стану атмосферного повітря гірських регіонів та виявлено основні проблеми його погіршення. Досліджено можливості практичної реалізації альтернативних способів використання корисних властивостей атмосферного повітря в гірських місцевостях. Проведено аналіз стану використання природних рекреаційних ресурсів гірських регіонів, виявлено основні проблеми та можливі шляхи їх усунення (О.І. Гулич).
- Здійснено аналіз реалізації Лісової стратегії в ЄС, виокремлено нові виклики європейської лісової політики, що постали протягом останніх років. Досліджено стратегічні завдання у сфері

лісокористування в країнах ЄС, а саме: ліси в умовах клімату, що змінюється; захист лісів та розширення екосистемних послуг; інформаційне забезпечення лісової політики; розвиток інноваційного лісівництва та створення лісової продукції з доданою вартістю; ліси в глобальній перспективі тощо (В.О. Полюга).

- Обґрунтовано концептуальні засади цільової Програми розвитку гірських територій Львівської області та пропозиції до проекту Програми, які направлені Львівській обласній державній адміністрації та Львівській обласній раді. Висвітлено основні положення Програми розвитку гірських територій Львівської області, визначено проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма, та проаналізовано причини їх виникнення; обґрунтовано шляхи оптимального розв'язання проблем та очікувані результати виконання Програми (П.В. Жук).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади, інші установи 7 наукових розробок (з них 2 - центральним органам влади). Впроваджено 5 розробок (з них 1 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році опубліковано 13 статей (з них 2 - у зарубіжних наукових виданнях) та 4 тез доповідей.

6. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 27.05.2014 р., протокол № 9, № державної реєстрації 0113U00018.).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська

Основні виконавці: д.е.н., проф. С.А. Давимука, д.е.н., проф. І.Ф.Коломієць, к.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк, к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенюк, к.е.н. І.С. Музика, к.е.н. І.М. Гринчишин, к.е.н. А.О. Пелехатий, к.е.н., с.н.с. І.Р.Тимечко.

Термін виконання: I кв. 2015 р. – II кв. 2017 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- На основі аналізу світового та європейського досвіду реалізації адміністративно-фінансової децентралізації доведено

необхідність застосування бюджетної децентралізації в якості механізму забезпечення макроекономічної стабільності та встановлено необхідність системного підходу при виборі інструментарію імплементації бюджетної децентралізації в Україні. Встановлено існування прямої залежності рівня бюджетної децентралізації в різних країнах світу від їх ВВП (в розрахунку на 1 особу) та наголошено, що Україна характеризується одним із найвищих показників бюджетної децентралізації серед групи країн із доходами до 4 тис. євро на особу (І.З. Сторонянська).

- Виявлено, що ризиком поглиблення децентралізації є посилення нерівномірності фінансової спроможності територіальних громад та потенціалу їх розвитку. Основними проявами внутрірегіональної диференціації визнано: зростання асиметричності доходів районних бюджетів; посилення концентрації економічної діяльності в «точках росту», що продукує тенденцію розширення ареалів депресивності; посилення асиметрії між приміськими територіями та віддаленими від великих міст територіальними громадами; неефективність механізмів бюджетного та податкового регулювання соціально-економічного розвитку територіальних громад (І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюк).
- Обґрунтовано напрями нівелювання ризиків внутрішньорегіональної диференціації розвитку територіальних громад, зокрема: посилення ролі регіонального рівня управління та конкретизація його функцій в умовах децентралізації; наділення обласного рівня управління фінансовим ресурсом для підтримки реалізації проектів регіонального розвитку; перегляд механізмів бюджетного вирівнювання; перетворення Держаного фонду регіонального розвитку (ДФРР) на реальний інструмент реалізації регіональної політики із максимальним усуненням політичної та корупційної складової при розподілі коштів (І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюк).
- Визначено особливості та проблеми бюджетного забезпечення освіти у Карпатському регіоні та запропоновано напрями підвищення ефективності фінансування сфери освіти на рівні територіальних громад, основними з яких є: вдосконалення інституційних засад функціонування сфери освіти в Україні; вдосконалення фінансування освітніх закладів за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету; подальша оптимізація

освітньої мережі з акцентом на створення нових форм навчальних закладів (опорні школи) (І.З. Стороняньська, Л.Я. Беновська).

- Обґрунтовано напрями вдосконалення механізму стимулювання економічного розвитку територіальних громад шляхом зміни підходів до оцінювання проєктів Державним фондом регіонального розвитку (максимальна оцінка для інвестиційних проєктів) та до формування регіональних комісій з відбору проєктів (введення незалежних експертів, підвищення фаховості членів комісії) (Л.Я. Беновська).
- Проведено аналітичні оцінки наслідків реформи міжбюджетних відносин в Карпатському регіоні. Визначено основні чинники деструктивних тенденцій, зокрема: непослідовність та незавершеність реформ в бюджетно-податковій сфері; переважання патерналістських настроїв в органів місцевого самоврядування, низький рівень ефективного самостійного управління; неефективна система бюджетного вирівнювання (Г.В. Возняк).
- Розроблено рекомендації щодо оптимізації системи міжбюджетних відносин в умовах розширення фінансової самостійності місцевого самоврядування в частині вдосконалення трансфертного методу вирівнювання за доходами; формульних розрахунків базової та реверсної дотацій; розширення складу доходів місцевих бюджетів (Г.В. Возняк).
- Здійснено комплексне аналітичне дослідження фінансування соціального захисту та соціального забезпечення у територіальних громад Карпатського регіону. Обґрунтовано необхідність забезпечення законодавчого підґрунтя участі об'єднаних територіальних громад у виконанні державних програм соціального захисту населення; врегулювання розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади в сфері соціального захисту та соціального забезпечення. Запропоновано напрями підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів територіальних громад Карпатського регіону у сфері соціального захисту та соціального забезпечення (І.М. Гринчишин).
- Проаналізовано фінансові інструменти ЄС щодо підтримки співробітництва територіальних громад в транскордонному просторі України та країн ЄС з початку 90-х років. Виявлено вагомий вплив зовнішнього фінансового забезпечення на

розвиток територіальних громад та громадянського суспільства. Визначено перспективи використання фінансових інструментів співробітництва територіальними громадами в транскордонному просторі України з ЄС за умов втілення механізмів співфінансування проектів та підвищення кваліфікації представників органів влади і місцевого самоврядування з питань міжнародної технічної допомоги та транскордонного співробітництва (І.Р. Тимечко).

- Визначено основні проблеми формування доходів територіальних громад від місцевих податків, зокрема: неефективне адміністрування податку на нерухоме майно; недосконала система формування доходів територіальних громад в частині земельного податку, нестача фінансових ресурсів для проведення нормативної грошової оцінки земель та її інвентаризації тощо. Розроблено пропозиції щодо впровадження новітніх інструментів реалізації бюджетної політики (зокрема, бюджетів участі) розвитку територіальних громад (А.О. Пелехатий).
- З'ясовано складові фінансової спроможності територіальних громад та встановлено недоліки чинної «Методики формування спроможних територіальних громад», що не дозволяє оцінити їх реальний фінансово-економічний стан та податкоспроможність. Доведено необхідність формування паспортів фінансово-економічного потенціалу територіальних громад та ефективності його використання (Х.О. Патицька).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 5 розробок (з них 3 - центральним органам влади), з них впроваджено – 4 (в т.ч. 2 - на рівні центральних органів влади).

Опубліковано 1 монографію, брошуру, 23 статті (в т.ч. 1 – в закордонних виданнях), 25 тез конференцій та публікацій в інших виданнях.

7. СКЛАДОВІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ І ЄС.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 27.05.2014 р., протокол № 6, № державної реєстрації 0115U003899).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.О. Ішук.

Основні виконавці: к.е.н. Л.Й. Созанський, к.е.н. Я.В. Кудря, к.е.н. Р.В. Міхель, к.е.н. М.І. Бирка, О.С. Процевят.

Термін виконання: III кв. 2015 р. – IV кв. 2017 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розроблено методологічний підхід до визначення конкурентоспроможності промислового сектора економіки, який дозволяє системно оцінити спеціалізацію промисловості (за видами промислової діяльності і переробних виробництв), а також її внутрішню і зовнішню ефективність. На основі цього інструментарію проведено порівняльний аналіз структурних переваг промисловості України і держав-членів ЄС за показниками частки промисловості у: випуску економіки, валовій доданій вартості (ВДВ) економіки, експорті ВДВ, а також за показником ефективності (частки ВДВ у випуску промисловості). Аналогічний аналіз здійснено у розрізі видів промислової діяльності, а саме: добувної промисловості і розроблення кар'єрів; переробної промисловості; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; водопостачання, каналізації, поводження з відходами. Визначено місце України серед держав-членів ЄС за множиною відносних і абсолютних показників функціонування промислового сектора економіки (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Проведено порівняльну оцінку спеціалізації переробної промисловості України і держав-членів ЄС. Побудовано рейтинги 16-ти переробних виробництв України і ЄС-28 за ключовими структурними показниками. Визначено рівень ефективності і технологічності вітчизняної переробної промисловості (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- За результатами діагностики структурних трансформацій у промисловому секторі регіонів України визначено рівень індустріальності їх економіки та промислову спеціалізацію. Побудовано матрицю рангів областей за значеннями ключових структурних показників. Здійснено комплексну оцінку ефективності функціонування промислового сектора економіки регіонів України з урахуванням структури їх переробної промисловості та динаміки її змін (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Здійснено елементний аналіз структури валової доданої вартості, створеної вітчизняною промисловістю на макро- і мезо- рівнях у розрізі видів промислової діяльності та видів переробних виробництв. Проведено детальну порівняльну оцінку структури ВДВ промисловості України і Польщі упродовж 2013-2015 років,

за результатами якої (а також за результатами порівнянь значень частки валового прибутку у ВДВ усіх держав-членів ЄС) визначено напрями удосконалення цієї структури (С.О. Ішук, Л.Й. Созанський).

- На основі вивчення досвіду Польщі у проведенні структурної перебудови промисловості обґрунтовано умови та напрями оптимізації промислового сектора національної економіки (за видами промислової діяльності) з метою переходу від сировинного типу економіки до інноваційного. За допомогою розроблених економіко-математичних моделей побудовано оптимізовані структури випуску промисловості України та її регіонів за критеріями підвищення рівня дохідності і технологічності виробництв (Л.Й. Созанський).
- Розроблено схему комплексної оптимізації структури промислового сектора економіки України, яка передбачає модернізацію основного капіталу, зниження собівартості продукції і удосконалення структури ВДВ у розрізі її елементів. Запропоновано низку організаційно-економічних механізмів, реалізація яких сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників (С.О. Ішук).
- Здійснено порівняльну оцінку динаміки товарного експорту з України і Львівської області упродовж 2013-2016 років за основними товарними групами. Проаналізовано товарну і географічну структури експортно-імпортних операцій із давальницькою сировиною. Розраховано коефіцієнт покриття імпорту давальницької сировини експортом готової продукції, виготовленої з неї. Проведено SWOT-аналіз впливу діяльності підприємств, які працюють із давальницькою сировиною, на соціально-економічний стан країни (регіону) (С.О. Ішук, Л.Й. Созанський, М.І. Бирка).
- Визначено місце промислового сектора економіки Кіровоградської області серед регіонів України за рівнем конкурентних переваг і серед країн-членів ЄС за показником частки валової доданої вартості промисловості у випуску. Проведено структурно-динамічну оцінку переробної промисловості, зокрема харчової, і товарного експорту Кіровоградщини. Окреслено напрями розвитку переробних виробництв у Кіровоградській області на засадах міжрегіонального співробітництва та кооперації (С.О. Ішук, Л.Й. Созанський).

- Проведено аналіз динаміки та основних тенденцій розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств Львівської області упродовж 2013-2016 рр. Визначено базові передумови і детермінанти інноваційно-інвестиційної інертності машинобудівних підприємств. Запропоновано організаційно-економічні заходи із підвищення ефективності систем організації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та напрями активізації останньої (Я.В. Кудря).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в органи влади 5 наукових розробок (з них 4 - центральним органам влади), з них впроваджено – 5 (в т.ч. 3 - на рівні центральних органів влади).

Опубліковано 2 монографії, наукове видання, 36 статей у фахових виданнях (з яких 7 – у закордонних виданнях), 15 матеріалів і тез конференцій.

8. ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 28.05.2015 р., протокол № 4. № державної реєстрації 0116U004036).

Науковий керівник теми: д.е.н., доц. В.В.Борщевський

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с., доц. І.Р. Залуцький; к.е.н., с.н.с. Ф.А. Важинський; к.н.держ.упр., с.н.с. І.М. Куліш; к.соц.н. А.О. Максименко; к.е.н. Н.А. Цимбаліста, к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин.

Термін виконання: I кв. 2016 р. – II кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Виявлено основні закономірності поширення кооперації в сільській економіці та окреслено пріоритетні завдання, спрямовані на підвищення ефективності використання її соціально-економічного потенціалу в розвитку сільських територій України. Досліджено інституційні дисфункції, які стримують розвиток сільськогосподарської кооперації та проявляються як на законодавчому рівні, так і через неформальні інститути. Розроблено пропозиції щодо внесення змін до низки положень чинного законодавства України у сфері регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів (В.В. Борщевський, І.М. Куліш, Н.А. Цимбаліста).

- Виявлено причини неефективного використання економічного потенціалу сільських територій та проаналізовано сучасні тенденції їхнього розвитку в умовах здійснення аграрної реформи. Розроблено пропозиції щодо пріоритетних напрямів та засобів здійснення децентралізації влади в Україні з метою забезпечення реальних змін у сільській місцевості, спрямованих на стимулювання економічного розвитку сільських територій та підвищення якості життя сільських мешканців (В.В. Борщевський, Н.А. Цимбаліста).
- Визначено особливості впливу формальних і неформальних інститутів на ефективність використання природних, фінансових і людських ресурсів об'єднаних територіальних громад в сучасних соціально-економічних умовах. Сформульовано пропозиції для органів державної влади та місцевого самоврядування щодо пріоритетних напрямів удосконалення інституційного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах подальшої децентралізації управління (В.В. Борщевський).
- Висвітлено пріоритетні засади сучасної аграрної політики в державах з розвиненою аграрною економікою. Розкрито напрями та механізми співпраці в сфері сільського господарства та розвитку сільських територій згідно Угоди про асоціацію України з ЄС. Аргументовано, що наявні інституційно-правові бар'єри, при відсутності територіальної повсюдності місцевого самоврядування в Україні та системній неврегульованості його повноважень, призведуть до подальшого занепаду та деградації сільських територій навіть у разі їх приєднання до міських територіальних громад (І.Р. Залуцький).
- Розкрито системні ризики на сучасному етапі розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні. Розроблено пропозиції щодо узгодження національного законодавства в сфері сприяння розвитку сільськогосподарської кооперації в умовах євроінтеграції України. Обґрунтовано консолідуючий підхід до розблокування мораторію на відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення на основі пріоритетності конституційної місії держави щодо забезпечення режиму особливої охорони земель. Запропоновано зміни до Земельного кодексу України в контексті: встановлення обмежень та вимог для превентивного повноцінного забезпечення пріоритетності особливої охорони земельних ділянок

сільськогосподарського призначення; визначення умов реалізації громадянами конституційних прав щодо конкретної земельної ділянки, як об'єкту власності в процесі інвестиційного обігу (І.Р. Залуцький).

- Обґрунтовано пропозиції щодо формування інституційно-правового механізму модернізації сучасної системи управління земельними ресурсами в Україні на засадах: реальної децентралізації влади; пріоритетності забезпечення режиму особливої охорони земель і сталого землекористування; повноцінної інтегрованої участі уповноважених суб'єктів управління земельними ресурсами та громадянського суспільства (І.Р. Залуцький).
- На основі дослідження європейського досвіду, обґрунтовано пріоритети в регіональній політиці економічного розвитку сільських територій та визначено основні фактори, що обмежують конкурентоспроможність аграрного сектора економіки. Обґрунтовано методичні засади прогнозування економічного розвитку сільських територій. Проведено прогнозування різних варіантів зміни темпів і пропорцій розвитку сільських територій Старосамбірського району Львівської області (Ф.А. Важинський).
- Визначено особливості розвитку сільських територій Західного регіону України в контексті запровадження соціально-економічної модернізації. Виявлено проблеми і передумови формування нових підходів до економічного розвитку та організації соціальної сфери у сільській місцевості семи західних областей України. Обґрунтовано пріоритетні напрями активізації соціально-економічної модернізації сільських територій (Н.А. Цимбаліста. Н.А. Бас-Юрчишин).
- Окреслено основні пріоритети впровадження змін у сфері охорони здоров'я України в умовах запровадження адміністративно-фінансової децентралізації. Визначено особливості розвитку медичної сфери у Карпатському регіоні. Визначено проблеми та запропоновано шляхи удосконалення процесу реформування вторинної ланки медичної допомоги у Карпатському регіоні (Н.А. Бас-Юрчишин).
- В рамках інноваційно-цільового підходу до активізації регіонального розвитку досліджено специфіку стратегування просторового та інноваційного розвитку сільських територій в умовах зближення України з ЄС (Л.П. Казьмір).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в органи влади 10 наукових розробок (в т.ч. 5 - центральним органам влади), з них впроваджено – 8 (в т.ч. 3 - на рівні центральних органів влади).

Опубліковано: 4 наукових та науково-аналітичних доповіді (2 – у співавторстві), брошуру, 23 статті (в т.ч. 3 – за кордоном), 29 тез доповідей (в т.ч. 4 – за кордоном).

9. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ В РАМКАХ ДІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 14.05.2015 р., протокол №3, № державної реєстрації 0116U004037).

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула

Основні виконавці: д.е.н., проф. Ю.І. Стадницький, к.е.н. О.І. Пастернак, к.е.н. Ю.О. Цибульська, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк, О.Б. Цісінська.

Термін виконання: : I кв. 2016 рік - II кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено потенційні можливості та ризики для соціально-економічного розвитку прикордонних територій в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності. Обґрунтовано напрями та інструменти їх стимулювання на основі використання потенціалу транскордонного співробітництва (Х.М. Притула).
- Здійснено моніторинг розвитку прикордонних регіонів (інвестиційне забезпечення їх розвитку, особливості зовнішньоекономічної діяльності, сучасні тенденції їх соціального розвитку за 2000-2016 рр.) за основними соціально-економічними показниками їх розвитку, що дозволило виявити відносно невисокий рівень інтегрованості економік суміжних прикордонних регіонів транскордонного простору Україна-ЄС, низьку інвестиційну активність інвесторів із суміжних з Україною країн-членів ЄС (насамперед Румунії, Словаччини та Угорщини) у нарощенні обсягів інвестицій на території прикордонних областей та посилення тенденцій регіональної диференціації (Х.М. Притула, Ю.І. Стадницький, О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк, О.Б. Цісінська).
- Досліджено особливості просторової організації економіки прикордонних регіонів в контексті активізації інтеграційних процесів, пов'язаних із підписанням Угоди про асоціацію між

Україною та ЄС та «тимчасовим» застосуванням Поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) (Х.М. Притула, Ю.І. Стадницький).

- Окреслено особливості функціонування прикордонної торгівлі в українсько-польському транскордонному регіоні. Зокрема, виявлено тенденції посилення інтенсивності перетину польсько-українського кордону громадянами України, пов'язані в основному із закупівлями товарів на території Польщі, що знижує рівень реалізації інвестиційного потенціалу прикордонних регіонів. (Х.М. Притула, Я.Я. Калат).
- Проаналізовано появу нових форм (коворкінги, арт-кластери, хаби, арт-інкубатори, платформи співробітництва тощо) та механізмів співпраці (краудсорсинг, краудфандинг) як результату трансформації економічного середовища прикордонних регіонів в умовах дії Угоди про асоціацію. (О.І. Пастернак).
- Обгрунтовано та систематизовано чинники формування та функціонування тіньового сектору економіки регіонів. Окреслено тенденції та особливості розвитку тіньової економіки прикордонних регіонів на основі проведення оцінки її рівня за методом «витрати населення – роздрібний товарооборот» та «електричним методом». Співставлено та узагальнено результати проведеної оцінки з результатами експертної оцінки частки тіньового сектору у прикордонних регіонах (Х.М. Притула, Ю.І. Стадницький, Я.Я. Калат).
- Проведено аналіз результатів експертного анкетного опитування для представників органів місцевої влади з питань соціально-економічного розвитку прикордонних областей в умовах дії Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною (опитано 288 респондентів з 113 органів місцевої влади шести прикордонних областей України), що дозволило оцінити вплив дії Угоди на розвиток територій; окреслити особливості розвитку підприємницької діяльності на прикордонних територіях України; визначити перспективні напрями розвитку прикордонних територій (за видами економічної діяльності, потенційними партнерами для співпраці тощо) в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності (Х.М. Притула, О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк, О.Б. Цісінська, Т.І. Бандура, Н.В. Винар).
- Проаналізовано еволюцію законодавства ЄС щодо стимулювання розвитку прикордонних регіонів (конвенції, протоколи,

регламенти ЄС, повідомлення Європейської Комісії тощо). Окреслено пріоритети Регіональної політики ЄС у сфері регулювання розвитку внутрішніх та зовнішніх прикордонних регіонів та структуровано основні інструменти її реалізації (Х.М. Притула, О.П. Демедюк).

- Здійснено аналіз європейського досвіду функціонування інституціоналізованих форм транскордонного співробітництва та обґрунтовано перспективи його імплементації в Україні. Запропоновано напрями підвищення ефективності функціонування європейських об'єднань територіальної співпраці та об'єднань єврорегіонального співробітництва в Україні як одного з перспективних напрямків соціально-економічного розвитку прикордонних областей (Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Обґрунтовано напрями розвитку сільських територій українсько-румунно-молдовського прикордоння в рамках функціонування єврорегіону «Верхній Прут». Зокрема, досліджено питання інституціоналізації та інтеграції сільського простору, мобільності у транскордонному просторі, особливостей формування та реалізації регіональної політики у сфері розвитку прикордонних сільських територій, розвитку різноманітних платформ співробітництва (Х.М. Притула, О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк, О.Б. Цісінська, Н.В. Винар).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в органи влади 5 наукових розробок (в т.ч. 3 - центральним органам влади), з них впроваджено – 3 (в т.ч. 1 - на рівні центральних органів влади).

Опубліковано: 2 науково-аналітичні доповіді, 19 статей (в т.ч. 7 – за кордоном) та 28 тез доповідей.

10. РИЗИКИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 4.07.2016 р., протокол №8, № державної реєстрації 0117U003493).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Основні виконавці: д.е.н., проф. С.А. Давимука д.е.н., проф. І.Ф. Коломієць, к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенівська, к.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк, к.е.н., доц. А.Р. Дуб, к.е.н, с.н.с. І.Р. Тимечко, к.е.н. І.С. Гринчишин.

Термін виконання: III кв. 2017 р. – IV кв. 2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано теоретико-методичні основи формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад в контексті реалізації реформи місцевого самоврядування, зокрема, визначено економічний зміст фінансово-економічного потенціалу територіальної громади, з'ясовано його складові, проведено аналіз методичних підходів до його оцінювання. Розглянуто світовий досвід та вітчизняні зразки вироблення ефективних механізмів формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад в контексті реалізації цілей їх соціально-економічного розвитку (І.З. Сторонянська, С.А. Давимука, І.Ф. Коломієць).
- Досліджено особливості формування доходів територіальних громад Львівської області в частині міжбюджетних трансфертів. Проаналізовано Проект державного бюджету на 2018 р. та виявлено проблеми формування доходів територіальних громад, пов'язані із зміною схеми фінансового вирівнювання, посилення залежності органів місцевого самоврядування від обласних державних адміністрацій (Л.Я. Бенюська).
- Розкрито зміст та форми бюджетної децентралізації як чинника зміцнення ендogenous фінансово-економічного потенціалу територіальних громад та становлення ефективної системи місцевих фінансів. Проаналізовано принципи розподілу повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня, питання покращення якості бюджетних послуг, посилення впливу місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток територіальних громад (Г.В. Возняк).
- Проаналізовано інвестування коштів домогосподарств у розрізі груп домогосподарств за основним джерелом доходів та територіальним розміщенням. Виявлено домогосподарства, які мають фінансовий потенціал для інвестування в розвиток територіальних громад. Охарактеризовано переваги та перешкоди застосування державно-приватного партнерства для залучення фінансових ресурсів домогосподарств у територіальний розвиток в Карпатському регіоні. Зроблено акцент на можливості застосування державно-приватного партнерства в туристично-рекреаційній сфері Карпатського регіону (А.Р. Дуб).
- Проаналізовано існуючі фінансові інструменти ЄС та обґрунтовано доцільність їх використання в процесі формування

фінансово-економічного потенціалу територіальних громад Карпатського регіону, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури (І.Р. Тимечко).

- Здійснено порівняння впливу бюджетно-податкового механізму на забезпечення фінансової спроможності місцевих бюджетів до та після реформи місцевого самоврядування; досліджено вплив структурних елементів фінансово-економічного потенціалу територіальної громади та результативності їх використання на показники її фінансової спроможності; визначено напрямки оптимізації процесу формування об'єднаних територіальних громад в умовах реформи місцевого самоврядування (Х.О. Патицька).
- Досліджено теоретико-методичні основи формування ефективних механізмів трансформації фінансових ресурсів домогосподарств в інвестиційний ресурс регіонів. Обґрунтовано методичні підходи щодо оцінки фінансового потенціалу домогосподарств областей Карпатського регіону (Л.В. Ключник).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено центральним органам влади 2 наукові розробки, з них впроваджено – 1.

Опубліковано 1 монографію, 18 статей (в т.ч. 3- за кордоном) та 8 тез доповідей.

ГОСПДОГОВІРНА ТЕМАТИКА

1. ПРОЕКТ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПУСТОМИТІВСЬКОГО РАЙОНУ НА ПЕРІОД ДО 2025 РОКУ (договір з Пустомитівською районною асоціацією місцевих громад «Громади Пустомитівщини» від 07.02.2017 р. № 01-2017, № державної реєстрації 0117U000692).

Науковий керівник теми: к.е.н, с.н.с. П.В. Жук.

Основні виконавці: к.е.н. А.О. Пелехатий, к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин, Б.О. Федірко.

Термін виконання: лютий-березень 2017 р.

Основні результати досліджень:

- Подано характеристику актуального соціально-економічного становища району та проведено аналіз природних умов і ресурсів, екологічного стану, рекреаційного потенціалу, демографічного потенціалу й зайнятості населення, соціальної та інженерної інфраструктури, економіки й розвитку

підприємництва на території району (П. В. Жук, А. О. Пелехатий, Б. О. Федірко).

- Проведено оцінку чинників розвитку району, здійснено аналіз сильних та слабких сторін району за методологією SWOT-аналізу. Розроблено SWOT-матрицю, виявлено порівняльні переваги, виклики та імовірні ризики процесів розвитку району (П. В. Жук, А. О. Пелехатий, М. А. Бас-Юрчишин).
- Розроблено сценарії розвитку району: а) інерційний, суть якого впливає з припущення щодо подальшого розвитку району в структурно-динамічних рамках, які можна прогнозувати виходячи з інерційних змін, без включення додаткових управлінських, інституційних та інших зусиль, механізмів та стимулів; б) оптимістичний, характерними особливостями якого є орієнтування на кардинальне поліпшення соціально-економічного становища в країні, перехід до нового рівня розвитку громадянського суспільства, включення стимулів активізації використання потенціалу саморозвитку регіонів і територіальних громад; в) песимістичний, що враховує припущення щодо найнесприятливіших політичних й соціально-економічних обставин державного, регіонального та місцевого територіального розвитку (П. В. Жук).
- Розроблено систему стратегічних і операційних цілей розвитку району за ключовими напрямками: ефективна економіка, нова якість життя громад, висока духовність, розвиток людського потенціалу, чисте довкілля (П. В. Жук, А. О. Пелехатий, Б. О. Федірко).

Результати дослідження у формі звіту про науково-дослідну роботу «Проект стратегії розвитку Пустомитівського району на період до 2025 року» передано замовнику (акт приймання-передачі науково-технічної продукції від 31.03.2017 р.).

Стратегію розвитку Пустомитівського району на період до 2025 року, розроблену в ході виконання цієї госпдоговірної НДР, затверджено рішенням Пустомитівської районної ради №286 від 19.05.2017 р.

III. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІНТЕРЕСАХ ТА НА ЗАМОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У звітному році науковцями Інституту підготовлено 18 науково-експертних документів та матеріалів, пропозицій та рекомендацій в інтересах та на замовлення органів державної влади різних рівнів. Серед них:

Пропозиції та доповнення до проекту Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року

Запропоновано та обґрунтовано включення до проекту Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року завдань щодо: запровадження дієвих механізмів стимулювання економічного розвитку гірських та інших економічно відсталих й депресивних територій; запровадження практики державної фінансової підтримки розробки та аукціонного продажу погоджених проектів зі спорудження об'єктів відновлюваної енергетики»; забезпечення прозорості та рівності прав та обов'язків інвесторів та забудовників; застосування критерію обов'язковості застосування прогресивних енергозберігаючих технологій у новому житловому будівництві тощо.

Направлено: Відділенню економіки НАН України (лист № 1/25 від 16.01.2017 р.).

Пропозиції щодо удосконалення інструментарію регулювання структурних трансформацій економіки в умовах євроінтеграції

На основі порівняння динаміки та особливостей перебігу структурних процесів в Україні, Польщі та країнах ЄС, розроблено рекомендації по удосконаленню інструментарію регулювання структурних трансформацій економіки. Окреслено стратегічні імперативи структурної модернізації економіки України.

Направлено: Верховна Рада України, Комітет з питань європейської інтеграції (Лист №1/58 від 8.02.2017 р.).

Пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про транскордонне співробітництво»

Запропоновано положення, котрі регламентують порядок утворення та діяльності нових форм транскордонного співробітництва, зокрема таких як «об'єднання євро регіонального співробітництва», «європейських угруповань територіального співробітництва». При розробці цих положень

враховано особливості діяльності цих об'єднань на усіх кордонах України із сусідніми державами.

Направлено: Верховна Рада України, Комітет з питань європейської інтеграції (лист №1/38 від 20.01.2017 р.).

Зауваження та пропозиції до Програми Всеукраїнського перепису населення.

Подано зауваження до Програми Всеукраїнського перепису населення щодо рубрик „6. Етнічне походження”, „8. Освіта”, „11. Зайнятість” „12. Міграція”, а також пропозиції стосовно введення нової рубрики, яка стосується відношення особи до релігійної сфери суспільного життя.

Направлено: голові Державної служби статистики України І. Вернеру (лист № 8/285 від 08.09.2017 р.).

Матеріали до аналітичної доповіді «Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році»

Підготовлено матеріали до розділу «Регіони та громади в умовах децентралізації» проекту Щорічного послання. Зроблено підсумки основних досягнень бюджетної децентралізації. Окреслено основні кроки розв'язання проблем у сфері фінансової децентралізації.

Направлено: Національний інститут стратегічних досліджень (лист №1/218 від 16.06.2017 р.).

Науково-аналітична записка «Сучасні реалії та проблеми бюджетного забезпечення функціонування сфери освіти в територіальних громадах Карпатського регіону»

У науково-експертних матеріалах виділені проблеми фінансування середньої, початкової та професійно-технічної освіти з місцевих бюджетів в контексті децентралізації управління освітою. Запропоновано рекомендації підвищення ефективності фінансового забезпечення функціонування сфери освіти на рівні територіальних громад.

Направлено: Міністерство освіти та науки (лист №1/118 від 10.04.2017 р.).

Доповідна записка «Щодо розподілу коштів екологічного податку»

Проаналізовано надходження коштів екологічного податку до місцевих бюджетів на прикладі Львівської області. На основі зроблених висновків запропоновано внести зміни до порядку розподілу коштів екологічного податку між бюджетами різних рівнів.

Направлено: заступнику голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи О.А. Недаві (лист № 6/344 від 13.11.2017 р.).

Науково-аналітична записка «Оцінка експортно-імпортних операцій із давальницькою сировиною (Україна і Львівська область)».

Здійснено порівняльну оцінку динаміки товарного експорту з України і Львівської області упродовж 2013-2016 рр. за основними товарними групами. Проаналізовано товарну і географічну структури експортно-імпортних операцій із давальницькою сировиною. Розраховано коефіцієнт покриття імпорту давальницької сировини експортом готової продукції, виготовленої з неї. Проведено SWOT-аналіз впливу діяльності підприємств, які працюють із давальницькою сировиною, на соціально-економічний стан країни (регіону).

Направлено: Голові підкомітету з питань регіонального та транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС Верховної Ради України, Голові Львівської обласної державної адміністрації (лист № 5/185 від 29.05.2017 р.).

Науково-аналітична записка «Тенденції та перспективи розвитку промисловості Кіровоградської області»

Визначено місце промислового сектора економіки Кіровоградської області серед регіонів України за рівнем конкурентних переваг і серед країн-членів ЄС за показником частки валової доданої вартості промисловості у випуску. Проведено структурно-динамічну оцінку промисловості (зокрема харчової) і товарного експорту Кіровоградщини. Окреслено напрямки розвитку переробних виробництв у Кіровоградській області на засадах міжрегіонального співробітництва та кооперації.

Направлено: Голові Кіровоградської обласної державної адміністрації (лист №5/200 від 01.06.2017 р.).

Доповідна записка «Оцінка та прогноз потреби в кадрах для підприємств Львівської області»

Подано прогнозну оцінку потреби в кадрах для підприємств Львівської області, здійснену на основі розробленої методики обстеження підприємств.

Направлено: директору Департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації (лист № 08/259 від 12.11.2017 р.).

Науково-аналітичні матеріали «Порівняльний аналіз структурних трансформацій у прикордонних регіонах України та Польщі (на прикладі Львівської області та Підкарпатського воєводства)»

Розроблені рекомендації щодо сприяння гармонізованому розвитку прикордонних територій шляхом налагодження стійкого і ефективного співробітництва між територіальними громадами, органами влади, громадськими організаціями та комерційними структурами у Львівській області та в прикордонних регіонах Польщі. Рекомендації базуються на результатах досліджень структурних трансформацій в українсько-польському транскордонному просторі.

Направлено: Львівська обласна рада, відділ з питань реалізації проектів місцевого розвитку, міжнародної технічної допомоги та зовнішньоекономічних зв'язків (лист №1/60 від 08.02.2017 р.).

Зауваження та пропозиції до матеріалів проекту Програми розвитку гірських територій Львівської області

Запропоновано низку доповнень до проекту Програми, зокрема: стосовно визначення територіального простору Програми, її структури, СВОТ-аналізу, переліку й змісту конкретних заходів.

Направлено: Департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (лист № 6/276 від 29.08.2017 р.).

Аналітична записка «Актуальні напрями забезпечення реалізації комплексного розвитку території Львівської області в сучасних умовах»

В аналітичній записці висвітлено сучасні проблеми в сфері комплексного планування розвитку території, регулювання земельних відносин та обґрунтовано пріоритетні напрями їх інституційно-правового врегулювання на перспективу.

Направлено: Департамент архітектури та розвитку містобудування Львівської облдержадміністрації (лист №04/40 від 24.01.2017 р.).

Науково-аналітична записка «Проблеми функціонування освітньої мережі та шляхи її консолідації»

У науково-аналітичній записці виділені проблеми функціонування мережі загальноосвітніх закладів у Львівській області та фінансування освіти з місцевих бюджетів в умовах децентралізації. Запропоновано принципи та напрямки консолідації освітньої мережі.

Направлено: Асоціації «Ради Львівщини» (лист № 1/349 від 16.11.2017 р.).

Науково-аналітична записка «Аналіз стану та охорони здоров'я населення в контексті формування трудового потенціалу регіону (на прикладі Львівської області)»

Розроблено та апробовано методику побудови багатомірних індикаторів здоров'я і медико-соціального благополуччя населення регіону (на прикладі Львівської області) на основі системи даних та методів багатомірного статистичного аналізу.

Направлено: директору Департаменту охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації І.В. Микичак (лист № 8/348 від 16.11.2017 р.).

Крім того, у звітному році забезпечено розміщення науково-експертних матеріалів та коментарів науковців Інституту на web-сайті Інституту (режим доступу: <http://ird.gov.ua/ird01/p1056>).

IV. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За результатами досліджень в 2017 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 47 доповідних та наукових записок, наукових доповідей, аналітичних матеріалів, експертних висновків тощо, з них впроваджено – 37. До вищих державних органів країни скеровано 23 розробки (в т.ч. Адміністрації Президента України – 4, Верховній Раді України – 8, Кабінету Міністрів України – 3, міністерствам та відомствам – 8), з них впроваджено – 12. Ще 2 впровадження на рівні центральних органів влади отримано у звітному році за результатами досліджень 2016 р.

Серед них:

Науково-аналітична доповідь «Структура промислового сектора економіки України: порівняння із державами-членами ЄС і напрями оптимізації»

Автори: Іщук С.О., Созанський Л.Й.

Направлено: голові підкомітету з питань регіонального та транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС Верховної Ради України; секретарю Національного комітету з промислового розвитку, раднику Першого віце-прем'єр-міністра – Міністра економічного розвитку і торгівлі України; головам обласних державних адміністрацій (листи №5/359 від 21.11.2017 р.).

У доповіді запропоновано новий методичний підхід до оцінювання конкурентоспроможності промислового сектора економіки, на підставі якого проведено порівняльний аналіз структурних переваг промисловості (за видами промислової діяльності та переробних виробництв) України і держав-членів ЄС. Здійснено комплексну діагностику ефективності функціонування промислового сектора економіки регіонів України з урахуванням структури їх переробної промисловості та структури валової доданої вартості. Побудовано оптимізовані структури випуску промисловості України та її регіонів за критеріями підвищення рівня доходності і технологічності виробництв. Розроблено схему комплексної оптимізації структури промислового сектора національної економіки та запропоновано низку організаційно-економічних механізмів, реалізація яких сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників.

Впроваджено: Національний комітет з промислового розвитку (лист № 108-17 від 22.12.2017 р.); Верховна Рада України: Комітет з питань європейської інтеграції (лист №04-17/16-1633(281658) від 07.12.2017 р.); Донецька обласна державна адміністрація: Департамент розвитку базових галузей промисловості (лист № 372/0/111-17 від 05.12.2017 р.); Одеська обласна державна адміністрація: Департамент економічної політики та стратегічного планування (лист № 2918/02.1-16/2242 від 15.12.2017 р.); Хмельницька обласна державна адміністрація: Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури (лист № 04.01-2950/17 від 21.12.2017 р.); Волинська обласна державна адміністрація (лист №8106/41/217 від 22.12.2017 р.); Рівненська обласна державна адміністрація (лист № 7983/0/01-48/17 від 26.12.2017); Луганська обласна державна адміністрація (лист № 6/30-7260 від 26.12.2017 р.); Запорізька обласна державна адміністрація (лист №10546/08-22 від 27.12.2017 р.); Житомирська обласна державна адміністрація: Управління промисловості, розвитку інфраструктури та туризму (лист № 2408/03 від 27.12.2017 р.); Київська обласна державна адміністрація: Департамент економічного розвитку і торгівлі (лист № 28-01-12/2296 від 28.12.2017 р.).

Науково-аналітична записка «Інституційно-правові засади розблокування мораторію на обіг земельних ділянок сільськогосподарського призначення і прав на них в Україні»

Автор: к.е.н., доц. Залуцький І.Р.

Направлено: Адміністрація Президента України, департамент місцевого самоврядування та децентралізації; Секретаріат Кабінету Міністрів України, департамент гуманітарної та соціальної політики; Комітет Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин; Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Комітет Верховної Ради України з питань економічної політики; Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції; Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин; Міністерство аграрної політики та продовольства України, департамент правової та законопроектної роботи; Міністерство екології та природних ресурсів України, юридичний департамент; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, департамент розвитку

підприємництва та регуляторної політики; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Державна служба України з питань геодезії, картографії і кадастру; Державна регуляторна служба України; Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька обласні державні адміністрації та обласні ради; Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" (лист № 4/138 від 26 квітня 2017 р.).

В науково-аналітичній записці розкрито специфіку запровадження і пролонгації мораторію на відчуження земельних ділянок, призначених для ведення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва та прав на них в Україні; висвітлено актуальні проблеми щодо легітимізації вільного обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення та ризику пролонгації мораторію на їх відчуження в сучасних умовах; обґрунтовано підхід до розблокування мораторію з позиції пріоритетності конституційної місії держави щодо забезпечення режиму особливої охорони земель.

Впроваджено: Верховна Рада України: Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (лист № 04-15/12-504 від 20.06.2017 р.); Верховна Рада України: Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (лист № 04-14/23-1829 від 14.08.2017 р.); Чернівецька обласна рада (лист № 01-12/40-448 від 6.06.2017 р.).

Науково-аналітична доповідь «Конвергенція в українсько-польському транскордонному регіоні»

Автори: д.е.н., доц. Борщевський В.В., д.е.н., с.н.с. Притула Х.М., к.е.н. Куцаб-Бонк К.

Направлено: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерство закордонних справ України; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, департамент міжнародного торговельно-економічного співробітництва та європейської інтеграції; Верховна Рада України: Комітет з питань європейської інтеграції, Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Кабінет Міністрів України: Урядовий офіс з питань європейської та євроатлантичної інтеграції самоврядування; Адміністрація Президента України: департамент регіональної та кадрової політики, департамент

зовнішньої політики та європейської інтеграції; Волинська, Львівська обласні державні адміністрації та обласні ради; Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України; наукові установи Відділення економіки НАН України (лист № 4/156 від 10.05.2017 р.).

Науково-аналітична доповідь присвячена аналізу сучасного стану та оцінці перспектив поширення транскордонної конвергенції між прикордонними областями України та сусідніми з ними воєводствами Польщі.

Впроваджено: Верховна Рада України, Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (лист № 04-14/23-1830 від 5.07. 2017 р.); Волинська обласна державна адміністрація (лист № 579/05-9/2-17 від 23.06.2017 р.); Львівська обласна державна адміністрація, Департамент міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва (лист № 588 від 26.04.2017 р.).

Науково-аналітична записка "Соціально-економічний розвиток прикордонних областей в умовах дії Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною (за результатами експертних оцінок)"

Автори: д.е.н., с.н.с. Притула Х.М., к.е.н.; Пастернак О.І., Калат Я.Я., Цісінька О.Б., Демедюк О.П., Бандура Т.І., Винар Н.В.

Направлено: Львівська обласна державна адміністрація (лист № 4-1/347 від 16.11.2017 р.); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерство закордонних справ України; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України; Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування та Комітет з питань європейської інтеграції Верховної Ради України; Урядовий офіс з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України; Департамент зовнішньої політики та європейської інтеграції Адміністрації Президента України; Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька, Одеська обласні державні адміністрації; районні державні адміністрації та міста обласного та республіканського значення прикордонних областей України (лист № 4-1/366 від 4.12.2017 р.).

Оцінено вплив дії Угоди про асоціацію між Україною і ЄС на розвиток територій (сфери розвитку територій, види економічної діяльності, можливі позитивні і негативні наслідки впливу, проблеми адаптації прикордонних регіонів до нових умов та правил, передбачених Угодою тощо) та визначено перспективні напрями їх розвитку в умовах

лібералізації зовнішньоекономічної діяльності шляхом експертного анкетного опитування для представників органів місцевої влади.

Впроваджено: Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (лист № 1-12-4423 від 14.12.2017 р.).

Доповідна записка «Розвиток урбанізаційних процесів в умовах децентралізації»

Автори: д.е.н., проф. Мельник М.І., к.е.н, с.н.с. Щеглюк С.Д., Яремчук Р.Є.

Направлено: в Асоціацію міст України (лист №1/240 від 03.07.2017 р.).

Представлено пропозиції та рекомендації щодо впровадження у практику управління міським розвитком основних результатів децентралізації з урахуванням потенціалу розвитку великих міст та агломерацій, синхронізації стратегічних цілей їх соціально-економічного розвитку з низкою важливих містобудівних документів в контексті глобальних урбанізаційних та демографічних викликів.

Впроваджено: Асоціація міст України (лист №3-99 від 31.07.2017 р.).

Результати аналітичного дослідження з визначення динаміки та структури незайнятого економічно активного населення Львівської області

Автори: колектив виконавців під керівництвом д.е.н., проф. Садової У.Я.

Направлено: Голові Львівської обласної державної адміністрації Синютці О.М. (лист № 01/67 від 15.02.2017 р.).

З використанням авторської методики здійснено аналіз розподілу населення за економічною активністю у формальному та неформальному секторах економіки. На основі відомчої статистики обчислено чисельність зайнятих та рівень економічної активності у формальному секторі економіки.

Впроваджено: департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (лист № 1-12-468 від 22.02. 2017 р.).

Науково-аналітична доповідь «Потенціал розвитку і перспективи відродження сільських територій в умовах сучасних реформ»

Автори: д.е.н., доц. Борщевський В.В., к.е.н., доц. Магас В.І., к.е.н. Цимбаліста Н.А.

Направлено: Директору Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації (лист № 4/223 від 21.06.2017 р.).

Науково-аналітична доповідь присвячена дослідженню сучасного стану сільської економіки та виявленню головних бар'єрів, які унеможливають ефективний розвиток сільських територій, блокуючи реформаторські зусилля центральної влади та місцевих мешканців і підприємців. В доповіді представлені результати наукового аналізу причин неефективного використання економічного потенціалу сільських територій та сучасних тенденцій їхнього розвитку в умовах здійснення аграрної реформи. Розроблено пропозиції щодо пріоритетних напрямів та засобів здійснення децентралізації влади в Україні з метою забезпечення реальних змін у сільській місцевості, спрямованих на стимулювання економічного розвитку сільських територій та підвищення якості життя сільських мешканців.

Впроваджено: Львівська обласна державна адміністрація, департамент агропромислового розвитку (лист № 04-1483 від 17.07.2017 р.).

Наукова записка «Відновлювана енергетика Карпатського регіону України: потенціал, рівень використання та перспективи»

Автори: к.е.н, с.н.с. Жук П. В., к.е.н. Башинська Ю. І.

Направлено: Чернівецькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській обласним державним адміністраціям; Чернівецькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській обласним радам (лист № 6/ 360 від 28.11.2017 р.)

Розглянуто питання щодо рівня та перспектив використання потенціалу відновлюваної енергетики Карпатського регіону України. Наведено дані про встановлені потужності відновлюваної енергетики, частку використання її природно-ресурсного потенціалу в областях регіону. Звернуто увагу на необхідність запровадження стимулів для розвитку відновлюваної енергетики як на рівні держави, так і регіону. Вказано на необхідність стратегічного системного підходу й запропоновано структуру, цілі та завдання регіональних стратегій розвитку відновлюваної енергетики. Запропоновано шляхи та механізми ефективного використання інструментів публічно-приватного партнерства у сфері відновлюваної енергетики регіону

Впроваджено: Чернівецька обласна державна адміністрація, управління інфраструктури (лист № 05.01-01/49 від 07.12.2017 р.).

V. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва.

Відповідно із рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-18 рр., Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій» та «Транскордонне співробітництво». На виконання цього рішення Інститут здійснював координацію роботи установ Відділення економіки НАН України з даної проблематики та співпрацював із органами центральної, регіональної та місцевої влади, вищими навчальними закладами, підприємницькими структурами, громадськими організаціями в процесі виконання досліджень та впровадження їх результатів, при підготовці аналітичних та експертних матеріалів, організації конференцій та круглих столів. Розробки Інституту з широкого спектру проблем регіональної політики та соціально-економічного розвитку регіонів України, висвітлені у наукових доповідях, доповідних записках, аналітичних та експертних матеріалах, рекомендаціях, надсилалися Верховній Раді України, Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, профільним міністерствам і відомствам та були використані ними у своїй роботі.

Зокрема, у рамках цієї діяльності, за складовою «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» Інститутом було підготовлено: щорічну наукову доповідь «Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні»; наукові доповіді «Структура промислового сектора економіки України: порівняння із державами-членами ЄС і напрями оптимізації», «Гірська політика: європейський досвід для України», «Використання соціально-економічного потенціалу кооперації для розвитку сільських територій України»; аналітичні та експертні матеріали, рекомендації та пропозиції (з питань: розвитку промислового сектора економіки, сільських територій, гірської політики, регулювання структурних трансформацій економіки, просторової організації бізнесу, міграційної політики тощо), які були скеровані до: Адміністрації Президента України; Кабінету Міністрів України; Національного комітету з промислового розвитку; Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України;

Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; Міністерства фінансів України; Міністерства аграрної політики та продовольства України; Міністерства фінансів України, Міністерства екології та природних ресурсів України; Міністерства освіти та науки; Державної служби статистики України; Державної міграційної служби України; Державної регуляторної служби України; Державної фіскальної служби України; Комітетам Верховної Ради України з питань: державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; економічної політики; промислової політики та підприємництва; європейської інтеграції; прав людини, національних меншин та міжнародних відносин; аграрної політики та земельних відносин; науки і освіти; обласним державним адміністраціям та обласним радам; Асоціації міст України.

Спільно із Східноєвропейським національним університетом ім. Лесі Українки та Західним науковим центром НАН України та МОН України Інститутом започатковано у форматі «Економічні дискусії на Світязі» проведення щорічних Міжнародних науково-практичних конференцій «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (с. Світязь, Волинська область). 7-9 червня 2017 року проведено другу таку конференцію, в рамках якої основну увагу було приділено питанням реформування адміністративно-територіального устрою в Україні та децентралізації влади, визначення інструментів стимулювання регіонального розвитку, відродження сільських територій в умовах сучасних реформ. У конференції взяли участь 45 науковців, управлінців та практиків з різних регіонів України, зокрема з Києва, Одеси, Львова, Луцька, Чернігова та Ужгорода, а також іноземні вчені з Польщі (Варшави, Білостока, Ярославля).

За складовою «Адміністративно-територіальний устрій» напряму «Регіональні дослідження» підготовлено та скеровано до центральних та регіональних органів державної влади низку методичних та науково-експертних матеріалів з питань оптимізації процесу формування об'єднаних територіальних громад, адміністративно-фінансової децентралізації, забезпечення функціонування соціальної сфери в територіальних громадах в умовах реалізації реформи децентралізації. Зокрема, у співпраці із Національним інститутом стратегічних досліджень при Президенті України підготовлено матеріали до аналітичної доповіді «Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище

України в 2017 році». Спільно із іншими установами Відділення економіки НАН України науковці Інституту взяли участь у підготовці Національної доповіді «Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу» (за ред. акад. Е.М.Лібанової, акад. М.А.Хвесика; головна установа ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»). Представники Інституту взяли участь у роботі круглого столу «Механізми активізації соціально-економічного розвитку територіальних громад» в рамках конференції «Децентралізація. Спроможні громади як основа регіонального розвитку: виклики та можливості процесу децентралізації» (м. Запоріжжя, 16.06.2017 р.), організованої Національним інститутом стратегічних досліджень за участі Відділення економіки НАН України.

За тематикою досліджень проблем *транскордонного співробітництва* Інститутом, зокрема, підготовлено щорічну науково-аналітичну доповідь «Розвиток транскордонного співробітництва», науково-аналітичну доповідь «Конвергенція в українсько-польському транскордонному регіоні» та низку науково-аналітичних та експертних матеріалів, які були направлені: Адміністрації Президента України. Урядовому офісу з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України; Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерству економічного розвитку і торгівлі України; Міністерству закордонних справ України; Комітетам Верховної Ради України: з питань європейської інтеграції; з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; у закордонних справах. У співпраці із регіональними та місцевими органами влади проведено експертне опитування з питань соціально-економічного розвитку прикордонних областей в умовах дії Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною (опитано 288 респондентів з 113 органів місцевої влади шести прикордонних областей України).

Провідні науковці Інституту входять до складу ряду консультативно-дорадчих та експертних рад, які діють при центральних органах влади, зокрема:

- директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку. Інститут в особі д.е.н., проф. Кравціва В.С. бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової Координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва;

- к.е.н., с.н.с. Гулич О.І. входить до складу Наукової ради з туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; Експертної ради з питань туризму та курортів при Комітеті Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики та туризму; є учасником Всеукраїнської мережі фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку РЕГІОНЕТ;
- к.е.н., с.н.с. Тимечко І.Р. входила до складу робочої групи з підготовки Закону України «Про внесення змін до Закону «Про транскордонне співробітництво»» при Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою економічного профілю у Західному регіоні України. Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є головою секції економіки Західного наукового центру НАН України і МОН України.

В ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів налагоджена співпраця Інституту з регіональними органами влади Західного регіону України та органами місцевої влади Львівської області.

Зокрема, на замовлення Пустомитівської районної асоціації місцевих громад «Громади Пустомитівщини» розроблено Стратегію розвитку Пустомитівського району Львівської на період до 2025 року, яка затверджена сесією Пустомитівської районної ради. Науковцями Інституту підготовлено проекти комплексних програм модернізації сільських територій в умовах імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС для Золочівського та Старосамбірського районів Львівської області.

Спільно з НДЦ «Демос» НУ «Львівська політехніка», на замовлення департаменту економічної політики Львівської ОДА, співробітники Інституту взяли участь у виконанні НДР «Оцінка та прогноз потреби в кадрах для підприємств Львівської області», в рамках якої розроблено методичне забезпечення, проведено анкетне обстеження та здійснено прогнозні розрахунки потреб підприємств Львівської області у робітничих кадрах (промисловість, будівництво, сільське господарство, інші види послуг).

Інститут є координуючим центром в Західному регіоні України з проблематики досліджень сталого розвитку Карпат. Співробітники Інституту у складі робочої групи взяли активну участь у розробленні

проекту цільової Програми розвитку гірських територій Львівської області.

9.03.2017 р. відбулась робоча зустріч академіка-секретаря Відділення економіки НАН України, академіка НАН України Лібанової Е.М. та директора ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» д.е.н., проф. Кравціва В.С. з головою Львівської обласної державної адміністрації Синюткою О.М. Академік НАН України Лібанова Е.М. ознайомила керівника області з умовами «Пілотного проекту щодо виведення малозабезпечених сімей та внутрішньо-переміщених осіб із стану бідності», який здійснюється на території Львівської області за підтримки Світового банку. Голова Львівської обласної державної адміністрації високо оцінив діяльність Інституту в науковому, методичному та експертному забезпеченні регіональної політики, висловив зацікавленість у подальшому поглибленні та розширенні співпраці між Інститутом та обласними органами влади.

Провідні науковці Інституту входять до складу координаційних комісій, громадських та дорадчих рад, робочих та експертно-аналітичних груп при органах регіональної влади, зокрема:

- д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу Міжвідомчої координаційної комісії з питань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади у Львівській області та Ради регіонального розвитку Львівської області;
- д.е.н., проф. Сторонянська І.З. - член громадської ради з питань фінансів при Львівській обласній державній адміністрації, експерт з оцінювання мікропроектів обласного конкурсу мікропроектів місцевого розвитку у Львівській області;
- к.е.н., пр.н.с. Жук П.В. входив до складу робочої групи з розроблення проекту цільової Програми розвитку гірських територій Львівської області; член робочої групи Львівської обласної державної адміністрації з підготовки висновків щодо відповідності Конституції та законам України проектів рішень територіальних громад стосовно добровільного об'єднання та громадської експертно-аналітичної групи з розвитку паливно-енергетичного комплексу Львівської області при Західному науковому центрі НАН та МОН України;
- д.е.н., доц. Борщевський В.В. входить до складу: координаційно-дорадчої ради з питань підприємництва при Львівській обласній державній адміністрації; член робочих груп при Львівській обласній державній адміністрації: з розробки проекту Плану

реалізації Стратегії розвитку Львівської області на період 2016-2018 років; «Відкриті кордони» та «Розвинуте село»;

- д.е.н., проф. Мельник М.І. є членом робочої групи з розроблення Концепції просторового розвитку територій вздовж українсько-польського державного кордону та транскордонного проекту просторового планування Західно-Поліського регіону;
- к.е.н., доц. Залуцький І.Р. – член робочої групи по напрацюванню законодавчих пропозицій щодо обігу земель сільськогосподарського призначення департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації.

Співробітники Інституту брали активну участь у стратегічних сесіях, розширених засіданнях, робочих зустрічах із експертним середовищем профільних департаментів Львівської обласної державної адміністрації, а також публічних заходах та обговореннях, що організовувалися Головним управлінням ДФС у Львівській області, Радою підприємців Львівщини, Львівською торгово-промисловою палатою тощо.

У процесі апробації результатів досліджень на комунікативних заходах, проведення конференцій та круглих столів з обговорення актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку міжнародного й вітчизняного рівнів Інститут активно співпрацював із вищими навчальними закладами, академічним установами, підприємницькими структурами та неурядовими організаціями, зокрема:

- з *проблематики досліджень сталого розвитку Карпат* - з Інститутом екології Карпат НАН України, Західним науковим центром НАН та МОН України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгородським торговельно-економічним інститутом Київського торговельно-економічного університету, Національним лісотехнічним університетом України, Національним університетом водного господарства та природокористування;
- з *проблематики розвитку сільських територій та АПК* - з Львівським національним університетом ветеринарної медицини ім. С. З. Гжицького, Львівським національним аграрним університетом, Львівською аграрною дорадчою службою, Агенцією місцевого економічного розвитку Яворівщини, а також Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки»

та Інститутом агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України;

- з *проблематики адміністративно - територіальної реформи в Україні і використання фінансового ресурсу місцевих бюджетів* – із Львівським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, з громадськими організаціями «Агенція європейських інновацій», «Європейський діалог», «Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень» та «Інститут регіонального розвитку»;
- з *проблематики досліджень міграційних процесів та ринків праці* - із Львівським інститутом Міжрегіональної академії управління персоналом, Львівським інститутом банківської справи Університету банківської справи НБУ, навчально-науковим інститутом економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка», економічним та географічним факультетами Львівського національного університету ім. Івана Франка, Львівським міським центром зайнятості;
- з *проблематики транскордонного співробітництва* – із Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана, Мукачівським державним університетом, Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень у Львові, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції», Асоціацією органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати – Україна».

В напрямі **розвитку співробітництва з вищими навчальними закладами** продовжувалась робота з реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта» (створений у 2003 р.), учасниками якого, крім Інституту, є: ДВНЗ «Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи», Інститут економіки та менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Тернопільський національний економічний університет, Львівський торговельно-економічний університет, Луцький національний технічний університет, Східноєвропейський національний університет ім. Л.Українки, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції».

Так, у травні 2017 року в Інституті відбулося засідання Координаційної ради науково-навчального комплексу «Економосвіта», присвячене обговоренню результатів роботи комплексу у 2016 році за напрямками його діяльності. Учасники засідання відзначили успішне проведення першого Конкурсу наукових робіт молодих вчених з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долішнього. За результатами засідання визначено план діяльності комплексу на 2018 рік, в рамках якого передбачено виконання спільного науково-дослідного проекту, проведення літніх шкіл для студентів, спільна підготовка наукових видань, розвиток співробітництва у сфері підготовки докторів філософії, організація спільних конференцій тощо.

До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному році слід віднести:

- залучення 10 науковців Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу;
- підвищення кваліфікації 8 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу;
- залучення науковців з установ комплексу до виконання 3 науково-дослідних тем Інституту, участь науковців Інституту у виконанні 2 науково-дослідних тем установ-партнерів;
- спільна публікація монографії та 2 збірників наукових праць;
- спільне проведення 7 науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з актуальних проблем економіки, зокрема: Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція України у європейський і світовий фінансовий простір» (м. Львів, 25-26.05.2017 р.); II Міжнародної науково-практичної конференції «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (Світязь, Волинська область, 7-9.06.2017 р.), XVII Міжнародної наукової конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Проблеми розвитку фінансово-кредитної системи» (м. Львів, 30-31.03.2017 р.); Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад: очікування та реалії» (Рівне-Луцьк, 29-30.11.2017 р.), II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Трансформаційні процеси в економіці України: глобальні та регіональні аспекти» (м. Львів, 24.11. 2017 р.) та ін.

У сфері навчально-методичного забезпечення підготовки докторів філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти Інститут співпрацює із Львівським торговельно-економічним університетом (договір від 1.06.2016 р.).

При Інституті діють 4 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр:

- філія кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ (згідно угоди від 25.05.2015 р.);
- філія кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (згідно угоди від 2.01.2013 р.);
- філія кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування (згідно угоди від 2.11. 2015 р.);
- філія кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (згідно угоди від 12.05.2015 р.);

У рамках роботи філій кафедр здійснювалося залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних семінарів, здійснення спільних досліджень, підготовка спільних публікацій тощо.

**Окремі чисельні показники співпраці ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
з вищими навчальними закладами і установами
Міністерства освіти і науки України**

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені між науковою установою та вищими навчальними закладами:	
	загальна кількість на 31.12.2017	21
	укладених у звітному році	1
	<i>із Львівським національним університетом ім. І.Франка на проведення практики (стажування) студентів</i>	
2.	Кількість створених спільно з вищими навчальними закладами:	
	<i>ФІЛІЙ КАФЕДР</i>	
	загальна кількість на 31.12.2017	4
	створених у звітному році	–
	<i>ІНШИХ СПІЛЬНИХ СТРУКТУР (ІНСТИТУТІВ, ЦЕНТРІВ, ОСЕРЕДКІВ ТОЦО)</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.17	2
	створених у звітному році	–
3.	Кількість наукових тем і проектів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	5
	у тому числі: – тем НДР	5
4.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році працювали викладачами в системі освіти, всього	10
	у тому числі очолюють кафедри	2
5.	Кількість вчених-освітян, які у звітному році входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	5
6.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	5
7.	Кількість студентів, які у звітному році виконували в науковій установі дипломні роботи	6
8.	Кількість студентів, які у звітному році проходили практику в науковій установі	4
9.	Кількість фахівців з повною вищою освітою, які прийняті на роботу у звітному році	6
10.	Кількість опублікованих спільно з освітянами у звітному році монографій	2

11.	Кількість опублікованих <u>у звітному році</u> : навчальних посібників для вищої школи	-
12.	Кількість співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які <u>у звітному році</u> підвищували кваліфікацію в Інституті науковій установі	14
13.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених <u>у звітному році</u> на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	3
	у тому числі:	
	на здобуття докторського ступеня	1
	на здобуття кандидатського ступеня	2

VI. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ

У 2017 році Інститутом проведені такі конференції, семінари, круглі столи, в яких він виступив як організатор або співорганізатор:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Місце проведення	Загальна проблематика; Найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
1	2	3	4	5
Транскордонні читання на тему «Безпека як пріоритет транс кордонного співробітництва».	ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції»	30.03. 2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	У колі представників Львівської школи транскордонного співробітництва обговорено актуальні проблеми забезпечення безпеки прикордонних регіонів України в умовах активізації транскордонного співробітництва.
Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні економічні, соціальні та екологічні детермінанти активізації розвитку країни та її регіонів»	Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського торговельно-економічного університету, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» НААН України, ДУ	28-29. 04. 2017 р.	с. Анталовці Ужгородського р-ну Закарпатської області	Проблематика конференції: - актуальні питання соціально-економічного й екологічного розвитку територіальних економічних систем; - демографічні проблеми та особливості відтворення людського капіталу; проблеми розвитку підприємництва; - формування інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку економіки територіальних систем; - роль і місце транскордонної співпраці та зовнішньоекономічної діяльності для розвитку прикордонних тери-

1	2	3	4	5
	«Інститут економіки природоко-ристування та сталого розвитку НАН України», Карпатський університет ім. Августина Волошина			торій. За результатами роботи конференції прийнято резолюцію та рекомендації щодо пріоритетів і стратегії територіального розвитку. Опубліковано збірник тез конференції.
Другі наукові читання з питань регіоналістики пам'яті академіка Мар'яна Долішнього		18.05. 2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Заслухано доповіді: «Мар'ян Іванович Долішній – державник і громадянин», «Промисловий потенціал Західного регіону України: тенденції та перспективи розвитку». Підведено підсумки I Конкурсу наукових робіт з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долішнього та відзначено переможців.
Засідання Координаційно і ради науково-навчального комплексу «Економосвіта»	Науково-навчальний комплекс «Економосвіта», ДВНЗ «Університет банківської справи»	18 тра вня 2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Обговорено результати роботи науково-навчального комплексу у 2016 році за напрямками його діяльності, проведення першого Конкурсу наукових робіт молодих вчених з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долішнього,

1	2	3	4	5
				визначено план діяльності комплексу на 2018 рік.
II Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» в рамках Економічних дискусій на Світязі	Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки	7-9.06.2017 р.	с. Світязь, Волинська область	Проблематика конференції: - Реформа адміністративно-територіального устрою та фінансова децентралізація: перші результати та уроки на перспективу; - Сільські території: стан, потенціал, перспективи розвитку.
Круглий стіл «Розвиток сільських територій: польський та український досвід»	Інститут розвитку села та сільського господарства Польської академії наук	15.06.2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	Обговорено питання: розвитку сільських територій та сільського господарства; досвіду Польщі в реалізації програм розвитку сільських територій та їх впливу на забезпечення економічного зростання в агропродовольчому комплексі; відновлювальної енергетики; продовольчої безпеки; ринку землі та зеленого туризму.
Робоча зустріч «Перспективи співпраці наукових установ України та Румунії»	Інститут єврорегіональних досліджень Університету Орадя (Румунія)	10.07.2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього	Обговорено перспективи та напрями двосторонньої співпраці між Інститутами, проблематику потенційних спільних досліджень у сферах транскордонного

1	2	3	4	5
			НАН України»	співробітництва та просторового розвитку, можливості публікацій у виданнях Інститутів та участі у розробці і реалізації спільних міжнародних наукових проєктів.
Робоча зустріч з представниками Лодзького технічного університету	Лодзький технічний університет	7.09. 2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	Обговорено можливості двосторонньої співпраці, перспективні напрями спільних досліджень, можливості підготовки і реалізації спільних наукових проєктів..
Українсько-польський круглий стіл «Конкурентоспроможність територій: локальні та глобальні виклики»	Інститут організації середовища та просторової політики Лодзького університету	19.10. 2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	Проблематика круглого столу: - Бізнес-середовище як ключ до ефективного розвитку територій; - Сталий і конкурентний розвиток малих міст: європейська практика.
Семінар «Ефективність транскордонного співробітництва – теорія і практика»	Відділ економіки Жешувського університету	21.11. 2017 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	Представлено методичні підходи до оцінювання потенціалу організацій у сфері міжнародного співробітництва. Обговорено можливості організації спільних досліджень з оцінювання коопераційного потенціалу підприємств та організацій в транскордонному просторі Підкарпатське воєводство - Львівська область.

1	2	3	4	5
<p>II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція молодих учених, аспірантів та студентів «Трансформаційні процеси в економіці України: глобальні та регіональні аспекти»</p>	<p>Інститут економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка», Ради молодих вчених та наукові товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених установ ННК «Економосвіта»</p>	<p>24.11.2017 р.</p>	<p>м. Львів, Інститут економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка»,</p>	<p>Проблематика конференції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - світове господарство і міжнародні відносини, модернізація економіки України в умовах глобалізації; - забезпечення конкурентоспроможності та безпеки національної економіки в сучасних умовах; - особливості розвитку трансформаційних процесів в регіональній економіці; - сучасний стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні. - Підготовлено збірник матеріалів конференції (електронне видання).

VII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Монографії:

1. **Возняк Г. В. Бюджетна політика розвитку регіонів України: сучасна парадигма та орієнтири подальших реформ** : монографія / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2016. – 520 с. – ISBN 978-966-02-7975-9..
2. **Управління розвитком промислових корпорацій: методологія та практика** : монографія / **Я. В. Кудря** ; [наук. ред. **С. О. Ішук**] ; ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”. – Львів, 2016. – 390 с. – ISBN 978-966-02-8196-7 (електронне видання). – Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20160602.pdf>.
3. **Цапок С. О. Поліетнічна експозиція світу у фокусі сучасних демовідтворювальних та міграційних процесів**: монографія / Сергій Олексійович Цапок ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»/ – Львів: Априорі, 2017. – 576 с.: іл. - ISBN 978-617-629-317-0.
4. **Кудря Я. В. Модернізація основного капіталу у системі забезпечення технічного розвитку промислових підприємств** : монографія / Я. В. Кудря ; [наук. ред. **С. О. Ішук**]; ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”. – Львів, 2017. – 466 с. – ISBN 978-966-02-8379-4 (електронне видання). – Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20170601.pdf>.
5. **Давимука С. А. Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови** : монографія / С. А. Давимука, Л. І. Федулова; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; Львів, 2017. – 528 с. – ISBN 978-966-02-8416-6.
6. **Галаченко О.О. Розвиток сфери санаторно-курортних послуг: регіональний аспект** : [монографія] / О. О. Галаченко ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2017. – 394 с. – ISBN 978-966-02-8392-3. – (Серія «Проблеми регіонального розвитку». – ISBN 978-966-02-4252-4).
7. **Socio-Economic Potential on the Polish-Ukrainian Border** : [Collective Monograph] / Krzysztof Rejman, Vasyl Kravciv (Ed.). – Jarosław: PWSTE Publishing House, Lwów, 2017. – 303 p. – ISBN 978-83-65823-05-2.
8. **Карий О.І. Перспективне планування технологічного оновлення автотранспортного підприємства на ринку**

вантажних перевезень / Г. В. Подвальна, О. І. Карий / НУ «Львівська політехніка». – Львів: Галич-Прес, 2017. – 212 с. – ISBN 978-966-97704-7-9.

Наукові та науково-аналітичні видання, наукові доповіді, препринти:

1. **Іщук С. О. Структура промислового сектора економіки України: порівняння із державами-членами ЄС і напрями оптимізації** : наукове видання / [С. О. Іщук, Л. Й. Созанський] ; НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України» ; [наук. ред. С.О. Іщук]. – Львів, 2017. – 84 с. – ISBN 978-966-02-8378-7. (Серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі». – ISBN 978-966-02-4252-0).
2. **Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації** : наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» ; наук. редактор В. С. Кравців. – Львів, 2017. – 120 с. – ISBN 978-966-02-7842-4. (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4).
3. **Розвиток транскордонного співробітництва** : науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» ; наук. ред. В. С. Кравців. – Львів, 2017. – 89 с. – (Серія “Проблеми регіонального розвитку” – ISBN 978-966-02-4252-4).
4. **Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу** : національна доповідь / наук. ред.: Е. М. Лібанова, М. А. Хвесик. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. – 864 с. (співробітникам ІРД НАН України належить 8,11 д.а.). ISBN 978-966-02 8225-4 (електронне видання).
5. **Економічна активність населення Львівської області: формальна та неформальна зайнятість** : наукове видання / У. Я. Садова, О. С. Гринькевич, С. О. Матковський, Р. Т. Теслюк, О. О. Левицька, О. В. Махонюк ; заг. ред.: У. Я. Садова ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2017. – 48 с. – ISBN 978-966-02-8417-3.
6. **Вовканич С.Й. Донести світові сенси боротьби українців проти загроз глобальної гібридизації** : [препринт наукової записки] /

С. Й. Вовканич ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2017. – 64 с.

Інститут видає *щоквартальний науково-практичний журнал «Регіональна економіка»*, який внесений до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук. Журнал з 2012 року включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

В журналі висвітлюються теоретичні та прикладні питання, пов'язані з формуванням та реалізацією державної регіональної політики в Україні, проблемами соціально-економічного життя її регіонів. Подаються офіційні матеріали, ділова інформація, повідомлення, рецензії. Журнал орієнтований на науковців, викладачів, управлінців, спеціалістів народного господарства, підприємців, аспірантів.

Станом на 12.09.2017 р. науково-практичний журнал «Регіональна економіка» займав 12 місце в рейтингу наукових періодичних видань України.

У 2017 р. вийшло чотири номери журналу загальним обсягом 53,07 д.а.

Інститутом видається *збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»* Збірник наукових праць внесений до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук. З 2014 року збірник включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

У збірнику висвітлюються результати досліджень інституційних та соціально-економічних проблем розвитку України на макро-, мезо- та макрорівнях, заохочуючи до публікації авторів, які здійснюють науково-дослідну роботу у різних сферах економіки.

Для науковців, викладачів вищої школи та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями в галузі економічної теорії та регіональної економіки, світового господарства та міжнародних економічних відносин, економіко-математичних методів.

Протягом 2017 р. надруковано 6 випусків збірника загальним обсягом 100,08 д.а., а саме: випуск 6 (122) (за 2016 р.) – 22,35 д.а.; випуск 1 (123) – 19,97 д.а.; випуск 2 (124) – 13,25 д.а.; випуск 3 (125) – 27,61 д.а.; випуск 4 (126) – 8,9 д.а.; випуск 5 (127) – 8,0 д.а.

За ініціативи ради молодих вчених Інституту у звітному році видано *збірник наукових праць: Трансформаційні процеси в*

економіці України: глобальні та регіональні аспекти: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, аспірантів та студентів (24 листопада 2017 р., Україна, м. Львів) / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Інститут економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка», Науково-навчальний комплекс «Економосвіта»; [відп. за вип. О. Б. Цісінська]. – Львів: ДУ ІРД ім. М. І. Долишнього НАН України, 2017. – 488 с. (Ум.-друк. арк. 25,43 д. а). – ISBN 978-966-02-8427-2 (електронне видання).

У збірнику представлено тези доповідей, які оприлюднено на II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції молодих учених, аспірантів та студентів, котра відбулася у м. Львові 24 листопада 2017 р.

Спільно із Львівським інститутом Міжрегіональної академії управління персоналом опубліковано також збірник *матеріалів конференції*:

Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум: Матеріали доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 8 червня 2017 р.) / [редкол.: Л. І. Лелик, У. Я. Садова, О. С. Гринькевич та ін.]. – Львів: Львів. ін-т ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2017. – 172 с.

В цілому за 2017 р. науковцями Інституту опубліковано 232 наукові статті, в т.ч. 46 – у зарубіжних виданнях.

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за звітний рік становить 649,74 д.а., з них співробітникам Інституту належить 457, 57 д.а.

Науковці Інституту також висвітлювали актуальні проблеми соціально-економічного розвитку держави та її регіонів у засобах масової інформації. Протягом 2017 року науковці Інституту взяли участь у 13 телепередачах, 3 радіопередачах та дали 28 інтерв'ю у різноманітних телепрограмах і новинах на центральних та регіональних телеканалах

Опубліковано 15 статей, матеріалів та інтерв'ю з актуальних суспільно-політичних та соціально-економічних проблем розвитку держави та її регіонів у друкованих ЗМІ.

Видавнича діяльність ІРД НАН України у 2017 р.

Монографії		Підруч- ники, навчальні посібники, кількість	Опублі- ковані наукові видання, довіді, брошури, рекомен- дації кількість	Статті, кількість				Тези, кількість
Кіль- кість	Обсяг (обл.- вид. арк.)			у вітчиз- няних виданнях	у зару- біжних виданнях	у препринтах	у наукових фахових журналах (вітчизн і зарубіжн.), що входять до міжна- родних баз даних	
8	253,47	-	13	186	46	2	163	248

VIII. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2017 р. міжнародне наукове співробітництво Інституту здійснювалося як на основі прямих двосторонніх зв'язків, так і в рамках діючих угод про наукову співпрацю з такими закордонними установами:

- Державною вищою технічно-економічною школою (м. Ярослав, Польща);
- Географічним факультетом Лодзького університету (Польща);
- Інститутом економіки НАН Білорусі (м. Мінськ);
- Інститутом аграрної економіки Румунської академії (м. Бухарест);
- Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (м. Варшава);
- Вищою економічною школою в Білостоку (Польща);
- Відділом економіки Жешувського університету (Польща);
- Статистичним управлінням Підкарпатського воєводства (м. Жешув, Польща);
- Факультетом готелярства та туризму Університету в Крагуєвцях (Сербія).

У 2017 році підписано 3 нові угоди про наукову співпрацю: із Інститутом єврорегіональних досліджень Університету Орадя (м. Орадя, Румунія), Національним інститутом економічних досліджень (м. Кишинів, Молдова) та Інститутом географії та просторового за господарювання Польської академії наук (м. Варшава, Польща).

Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту були:

- Проблеми соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів;
- Соціально-економічні дослідження сільських територій;
- Просторовий розвиток регіонів.

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій, круглих столів та семінарів; публікація статей у виданнях установ-партнерів; здійснення наукових досліджень визначеної тематики; підготовка спільних проєктів, монографій тощо.

Інститут був безпосереднім співорганізатором 6 міжнародних конференцій та круглих столів в Україні, до участі в яких було залучені закордонні науковці. Проведено також дві робочі зустрічі з закордонними делегаціями Університету Орадя (Румунія) та Лодзького Технічного Університету (Польща) з питань налагодження міжнародного наукового співробітництва.

З проблематики *соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів* Інститут співпрацював із науковими установами сусідніх країн – членів ЄС.

Зокрема, Інститут виступив організатором Міжнародної науково-практичної конференції «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (7-9.06.2017 р., с. Світязь, Волинська область), присвяченій обговоренню сучасних проблем територіального розвитку та реалізації регіональної політики в Україні в контексті сучасних реформ та євроінтеграційних процесів, в якій взяли участь 5 польських науковців.

Інститут також був співорганізатором Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні економічні, соціальні та екологічні детермінанти активізації розвитку країни та її регіонів» (28-29.04.2017 р., с. Анталовці Ужгородського р-ну Закарпатської області), участь у роботі якої взяли представники зарубіжних наукових закладів: Пряшівський університет (Словаччина), Вища школа м. Ніредьгаза (Угорщина), Політехніка Свентокшиська (Польща), Західний університет ім. Васіле Голдіша (м. Арад, Румунія).

Науковці Інституту взяли участь у низці закордонних наукових конференцій, форумів, круглих столів, зокрема у: Міжнародній науковій конференції «Соціальні, економічні та етичні аспекти сучасного суспільства (внутрішній та міжнародний контекст)» (27.04.2017, м. Пряшів (Словаччина)); Міжнародному круглому столі «Досягнення, сучасні підходи та перспективи оцінки транскордонного співробітництва» (6-7.06.2017, м. Орадя (Румунія)); V Міжнародній науковій конференції «Активність господарюючих суб'єктів у змінних економічних умовах» (22-23.06.2017, м. Ярослав (Польща)); V Міжнародному науковому семінарі «Формування економіки знань як базису інформаційного суспільства» (16-19.12.2017 р., м. Відень, Австрія) та ін.

У співпраці із Державною вищою технічно-економічною школою (м. Ярослав, Польща) у звітному році видана спільна монографія

«Соціально-економічний потенціал польсько-українського прикордоння» («Socio-economic potential on the Polish-Ukrainian border»), яка опублікована в Польщі англійською мовою.

В рамках двостороннього співробітництва із Жешувським університетом проведено семінар на тему «Ефективність транскордонного співробітництва – теорія і практика» (доповідач - др.габ., проф. А.Персеньк, Відділ економіки Жешувського університету). Розпочато підготовку спільного проекту «Коопераційний потенціал підприємств та організацій в транскордонному просторі Підкарпатське воєводство-Львівська область».

Продовжується співробітництво із польськими установами у рамках діяльності наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат Україна-Польща», створеного у 2013 р. Учасниками цього кластеру є: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», Головне управління статистики у Львівській області, Львівський національний університет імені І.Франка, Львівська обласна спілка економістів України - з української сторони; Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув), Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава) – з польської сторони. Зокрема, у звітному році за ініціативою учасників кластеру підготовлено та опубліковано спільну колективну монографію «Соціально-економічний потенціал транскордонного співробітництва» («Socio-economic potential of cross-border cooperation»).

За тематикою *соціально-економічні дослідження сільських територій* науковці Інституту співпрацювали з академічними інститутами Польщі та Румунії у формі участі у наукових конференціях та публікації статей у виданнях установ-партнерів, виконання спільних досліджень тощо.

Так, у рамках угоди про співпрацю із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (Варшава), у 2017 році виконувався виконувався спільний проект «Трансформація соціально-економічної системи на сільських територіях» («Transformation of social and economic systems in rural areas»). Спільно із польськими партнерами 15.06. 2017 р. в м. Львові проведено круглий стіл «Розвиток сільських територій: польський та український досвід». Обговорено широке коло питань, які стосувалися розвитку сільських територій та сільського

господарства; досвіду Польщі в реалізації програм розвитку сільських територій та їх впливу на забезпечення економічного зростання в агропродовольчому комплексі; відновлювальної енергетики; продовольчої безпеки; ринку землі та зеленого туризму. Опубліковані статті з даної проблематики у виданнях установ-партнерів.

В рамках угоди про наукове співробітництво з Інститутом аграрної економіки Румунської академії (Бухарест), у звітному році виконувалися спільні дослідження за тематикою «Дослідження євро регіону «Верхній Прут» («Studies on Upper Peut Euro-region»), які включають порівняння напрямів реалізації політики розвитку сільських територій обох країн, аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку прикордонних сільських територій України та Румунії, інституційного забезпечення розвитку транскордонного співробітництва в рамках євро регіону «Верхній Прут». За результатами досліджень спільно з Інститутом аграрної економіки Румунської Академії (Румунія) і Національним інститутом економічних досліджень Академії наук Молдови (Молдова) підготовлено до друку англomовну монографію «Євро регіон «Верхній Прут» - регіон багатьох сільських реалій» («Upper Prut Euroregion: Perspectives for Sustainable Rural Development»). Опубліковано також статті науковців Інституту у журналі «Аграрна економіка та сільський розвиток», проводиться робота над підготовкою спільного міжнародного проекту в рамках Програми транскордонного співробітництва ЄС «Румунія-Україна».

З проблематики *просторового розвитку регіонів* продовжувалася співпраця з географічним факультетом Лодзького університету (Польща). В рамках двостороннього співробітництва 19.10.2017 р. в м. Львові проведено українсько-польський круглий стіл «Конкурентоспроможність територій: локальні та глобальні виклики», на якому обговорено питання ролі бізнес-середовища в ефективному розвитку територій, сталого та конкурентного розвитку малих міст, а також визначено напрямки подальшої співпраці. Досягнуто домовленості щодо підготовки спільних із польськими науковцями публікацій у закордонних періодичних виданнях.

Загалом у 2017 році науковці Інституту взяли участь у 19 міжнародних конференціях, круглих столах, семінарах за кордоном та у 58 - в Україні. За 2017 рік науковцями Інституту опубліковано 46 статей в зарубіжних наукових виданнях загальним обсягом 31,55 д.а.

Слід відзначити забезпечення протягом останніх 4-х років виходження періодичних наукових видань Інституту - журналу «Регіональна економіка» та збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України», до міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS.

Протягом 2017 року здійснено 15 закордонних відряджень вчених Інституту для участі у конференціях, семінарах та зустрічах, в т.ч. 5 – за безвалютним обміном. За цей період прийнято 24 іноземних вчених. Два польські науковці захистили в Інституті докторські дисертації. Д.е.н., проф. Стадницький Ю.І. читає лекції в Політехніці Свентокшиській (м. Кельце, Польща).

Спільно із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук виконувався науковий проект «Трансформація соціально-економічної системи на сільських територіях» («Transformation of social and economic systems in rural areas») (затверджений розпорядженням Президії НАН України №793 від 15.12.2014 р. «Про затвердження наукових проектів за результатами спільного конкурсу Національної академії наук України та Польської академії наук», термін виконання: 2015-2017 рр.), в рамках якого здійснювалися дослідження трансформаційних процесів на сільських територіях Польщі та України, обґрунтування підходів до вирішення існуючих перешкод на шляху до ефективного соціально-економічного розвитку сільських територій.

Відповідно до Розпорядження Президії НАН України №687 від 8.12.2017 р. «Про затвердження наукових проектів за результатами спільного конкурсу Національної академії наук України та Польської академії наук», на період 2018-2020 рр. передбачено виконання нового спільного проекту з Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук на тему «Розвиток сільських територіальних громад в умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади».

Активну участь розвитку міжнародного співробітництва установи беруть молоді вчені. Зокрема, молоді науковці Інституту Я. Калат та О. Демедюк взяли участь у Міжнародному круглому столі «Досягнення, сучасні підходи та перспективи оцінки транскордонного співробітництва», організованим факультетом міжнародних відносин і європейських студій Університету Орадя, Інститутом єврорегіональних

студій Орадя-Дебрецен та Європейським центром вдосконалення програми Жана Моне, яка відбулася 6-7.06.2017 р. у м. Орадя (Румунія) за участю науковців Румунії, Молдови, Італії, Угорщини, Португалії, Франції та Греції.

Молодий співробітник Інституту О. Цісінська була учасником Міжнародної літньої школи «Геополітика» Трикутник Румунія – Україна – Молдова: геополітика та стратегії безпеки», яка проходила з 9-19.07.2017 р. у Сучавському університеті імені Штефана Великого (Румунія) та Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (Україна). В рамках двосторонньої співпраці з Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук молоді вчені Інституту к.е.н. М. Бас-Юрчишин та Я. Калат взяли участь у Міжнародному семінарі «XXII варшати економістів-аграрників», який відбувся 12-14.06. 2017 р. у Центрі навчання та рекреації «Енергетик» (м. Краснобруд, Польща). К.е.н. О. Левицька взяла участь в дводенному тренінгу «Фонди ЄС - Програма ЕРАЗМУС +: як отримати фінансування освітніх проєктів» («EU Funds – Erasmus+ Programme: How to Get Funding for Educational Projects»), від Фондації Центральноєвропейської академії досліджень та сертифікації, CEASC (Central European Academy of Studies and Certification,) (10-11.02.2017 р., м. Бидгощ, Польща).

З 1.09.2017 р. пров. інж. сектору проблем транскордонного співробітництва О. Цісінська проходить 10-місячне стажування у Варшавському університеті в рамках стипендіальної програми Уряду Республіки Польща для молодих науковців.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є дійсним членом Європейської Академії природничих наук (м. Ганновер) та членом-кореспондентом Російської академії природознавства. Д.е.н., проф. Ішук С.О. є членом міжнародної наукової Асоціації передових досліджень і вищої освіти «Схід Захід» («East West» Association For Advanced Studies And Higher Education) та членом редколегії журналу «Європейський журнал економічних та управлінських наук» («European Journal of Economics and Management Sciences» (м. Відень, Австрія)).

У 2018 році основна увага у питаннях міжнародного співробітництва буде приділена організації спільних досліджень з питань розвитку місцевого самоврядування в контексті здійснення адміністративно-територіальної реформи в Україні, розвитку сільських територій, трансформації економічного середовища прикордонних

територій та просторової організації бізнесу в умовах дії Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, дослідженню міграційних процесів та прикордонних ринків праці, розвитку транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграційних впливів, а також розширенню мережі міжнародних зв'язків Інституту із науковими установами країн ЄС. Передбачаються підготовка спільних проектів, публікація спільних видань та проведення спільних конференцій, відрядження працівників Інституту в закордонні наукові установи-партнери та прийом іноземних вчених з цих країн в рамках безвалютного еквівалентного обміну.

!

ІХ. КАДРИ

На кінець 2017 року в Інституті працювало 109 працівників (з них сумісників – 4).

Серед 70 наукових працівників (сумісників – 4) докторів наук – 15 (сумісників – 3), кандидатів наук – 39 (сумісників немає).

Середній вік докторів наук – 54 роки, кандидатів наук – 40 років, наукових працівників – 41 рік

Показники підготовки наукових кадрів

Відповідно до постанови Президії НАН України № 301 від 03.11.2004 в Інституті діє план підготовки докторів та кандидатів наук. У 2017 році докторантами, аспірантами та здобувачами Інституту було захищено 4 докторські дисертації (2 – докторантами Інституту, 2 – здобувачами-докторантами) та 5 кандидатських дисертацій (2 – аспірантами Інституту, 3 – здобувачами Інституту). Усі дисертації підготовлено в ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» та захищено на засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 (яка діє в Інституті) з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» та 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика».

Відомості про роботу аспірантури та докторантури

У зв'язку із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про вищу освіту», відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України № 816 від 8 липня 2016 р. «Про затвердження рішень ліцензійної комісії Міністерства від 08.07.2016 р.» та № 933 від 3 серпня 2016 р. «Про затвердження рішень ліцензійної комісії Міністерства від 02.08.2016 р.», ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, третій (освітньо-науковий) рівень зі спеціальності 051- Економіка, галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки з ліцензованим обсягом 15 осіб та зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, галузь знань 07 – Управління та адміністрування з ліцензованим обсягом 15 осіб.

Відповідно до отриманих ліцензій, з 2016/2017 навчального року Інститут здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру та аспірантуру освіти за вказаними спеціальностями. Разом з тим, продовжується підготовка наукових кадрів, прийнятих в

аспірантуру та докторантуру Інституту до 2016 року за спеціальностями: 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит» (аспірантура) та 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика» (докторантура).

У 2017 році на навчання в аспірантуру Інституту за державним замовленням з відривом від виробництва прийнято 3 особи. Закінчили навчання у 2017 році 4 аспіранти, що навчалися за державним замовленням з відривом від виробництва та 2 аспіранти – без відриву від виробництва. Один аспірант, що навчався за державним замовленням з відривом від виробництва, достроково захистив дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

У 2017 році в докторантуру Інституту за державним замовленням прийнято 1 особу – працівника Інституту. завершили перебування в докторантурі Інституту у 2017 році 2 особи: 1 докторант – за державним замовленням та 1 докторант – за контрактом (захистив дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук достроково).

Всього станом на 31.12.2017 р. в аспірантурі Інституту навчається 15 аспірантів, в тому числі: 12 – з відривом від виробництва (з них: 11 – за державним замовленням та 1 аспірант – за контрактом), 3 – за державним замовленням без відриву від виробництва. Троє аспірантів перебуває в академічній відпустці по догляду за дитиною.

В докторантурі Інституту за державним замовленням перебуває 4 особи.

Крім того, для підготовки докторських та кандидатських дисертацій на комерційних засадах за індивідуальними угодами в Інституті прикріплено 7 здобувачів, з яких 4 – для підготовки докторських дисертацій.

Відомості про молодих вчених

Протягом 2017 р. в Інституті працювало 30 молодих науковців.

В установі функціонує Рада молодих вчених (голова Ради з 01.10.2017 року – Цісінська О.Б.), яка здійснює роботу із залучення наукової молоді до участі у наукових конференціях молодих вчених, надає консультації та допомогу молодим науковцям при підготовці

документів на здобуття молодіжних премій, стипендій та грантів, а також забезпечує співробітництво з радами молодих вчених вищих навчальних закладів та наукових установ.

Зокрема, Рада молодих вчених Інституту у співпраці з радами молодих вчених вищих навчальних закладів науково-навчального комплексу «Економосвіта» виступила співорганізатором II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, аспірантів та студентів «Трансформаційні процеси в економіці України: глобальні та регіональні аспекти» (м. Львів, 24.11.2017 р.).

Відзнаки вчених Інституту у 2017 році:

- Указом Президента України № 358/2017 від 11.11.2017 р. д.е.н., проф. Вовканичу С.Й. призначена Державна стипендія видатним діячам науки.
- д.е.н., проф. Сторонянська І.З., пров.н.сп., к.е.н. Жук П.В., с.н.с., д.е.н. Максимчук М.В. нагороджені почесними грамотами Федерації роботодавців України за особистий внесок у зміцнення науково-технічного потенціалу України, підготовку висококваліфікованих фахівців, сумлінну працю, професіоналізм та з нагоди Дня науки;
- Почесними грамотами Львівської облдержадміністрації за багаторічну сумлінну працю, наукові здобутки та з нагоди Дня науки нагороджені к.е.н., с.н.с. Залуцький І.Р. та к.ф.-м.н., с.н.с. Демченко В.В.
- З нагоди Всесвітнього Дня науки 13.11.2017 р. премію Львівської обласної державної адміністрації та Львівської обласної ради для відомих учених і знаних фахівців вручено д.е.н., с.н.с. Притулі Х.М., премії для молодих вчених і спеціалістів отримали к.н.держ.упр. Біль М.М., к.е.н. Ткач С.М., к.е.н. Цимбаліста Н.А., пр. інж. Яремчук Р.Є., асп. Бараняк І.Є.
- к.е.н., н.с. Ткач С.М. та к.е.н., н.с. Левицька О.О. стали лауреатами премій конкурсу наукових робіт молодих вчених з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долішнього, організованого науково-навчальним комплексом «Економосвіта».

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У 2017 році Інститут здійснював наукові дослідження, спрямовані на формування наукових засад сталого ендегенного зростання регіонів України в умовах адміністративно – фінансової децентралізації, визначення концептуальних засад удосконалення регіональної політики в Україні та розвитку соціальної сфери в умовах децентралізації, обґрунтування ефективних механізмів формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад в контексті реалізації реформи місцевого самоврядування, розробку нових підходів до регулювання міграційних процесів в Україні в умовах трансформації регіональних ринків праці в Україні, обґрунтування найважливіших положень перспективної політики комплексного розвитку гірських територій України, аналіз особливостей функціонування та розвитку різних форм просторової організації бізнесу, обґрунтування механізмів розвитку та модернізації сільських територій Західного регіону України в умовах реалізації Угоди про Асоціацію з ЄС, розробку науково-практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності промисловості регіону на внутрішньому і зовнішньому ринках, визначення потенційних можливостей та ризиків для соціально-економічного розвитку прикордонних територій в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності.

Результати фундаментальних та прикладних досліджень висвітлені у монографіях, наукових виданнях, статтях, доповідях, науково-методичних та експертно-аналітичних матеріалах, апробовані на комунікативних заходах міжнародного й вітчизняного рівнів.

Інститут здійснював координацію роботи установ Відділення економіки НАН України за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» та «Адміністративно-територіальний устрій», співпрацював із органами центральної, регіональної та місцевої влади, підприємницькими структурами та неурядовими організаціями в процесі підготовки та впровадження наукових розробок з даної проблематики.

Інститут здійснював підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру та аспірантуру (на основі ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за спеціальностями 051 – «Економіка» та 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»).. Розвивалася співпраця з вищими

навчальними закладами Міністерства освіти і науки України, зокрема в рамках в рамках науково-навчального комплексу «Економосвіта».

У сфері міжнародного наукового співробітництва основна увага була приділена організації спільних наукових конференцій та круглих столів з актуальних проблем регіонального розвитку, підготовці та реалізації спільних проєктів, публікації результатів досліджень співробітників Інституту за кордоном. Успішно розвивається співпраця з академічними установами Польщі та Румунії у формі реалізації спільних проєктів. У звітному році укладено 3 нові угоди про наукове співробітництво з академічними установами Польщі та Молдови, а також дослідницькою установою Румунії.

У сфері видавничої діяльності забезпечено входження періодичних наукових видань Інституту – журналу «Регіональна економіка» та збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України», до міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS. На сьогодні науковий-практичний журнал "Регіональна економіка" займає 12 місце в рейтингу наукових періодичних видань України.

Кадрова політика в Інституті у звітному році була спрямована на підвищення професійного рівня наукових кадрів, збереження та омолодження кадрового складу для забезпечення розвитку та рівня наукової тематики. Частка молодих науковців складає 43% від кількості наукових працівників Інституту. Середній вік наукових працівників складає 41 рік, а докторів наук – 54 роки.

В Інституті впроваджена методика оцінювання результатів роботи наукових працівників та наукових підрозділів. В основу оцінювання покладені результати науково-дослідної, видавничої, експертної, консультативної, педагогічної, науково-організаційної роботи наукових працівників та наукових підрозділів.

Разом з цим, у звітному році були труднощі у питаннях фінансового забезпечення діяльності Інституту. Зокрема, у зв'язку із недостатнім бюджетним фінансуванням працівники Інституту працювали за неповною зайнятістю. Протягом звітнього року складно було вирішувати питання оплати комунальних послуг, послуг зв'язку, видавничої діяльності через зростання вартості послуг та проблеми із надходженням коштів із інших джерел. Загалом, робота щодо розширення госпдогвірної та конкурсної тематики, та залучення коштів з національних і зарубіжних джерел фінансування вимагає вдосконалення.

До перспективних напрямів наукових досліджень Інституту на 2018 рік слід віднести:

- Розробка наукових засад модернізації державної регіональної політики в контексті адміністративно-фінансової децентралізації та переходу України на траєкторію сталого розвитку.
- Обґрунтування напрямів підвищення ефективності регіональної політики на різних рівнях управління та розробка пропозицій з удосконалення інструментів регулювання регіонального розвитку в умовах децентралізації влади.
- Оцінювання ефективності використання фінансово-економічного потенціалу територіальних громад Карпатського регіону в умовах бюджетної децентралізації.
- Обґрунтування методологічних основ формування політики комплексного розвитку гірських територій України в умовах реалізації її євроінтеграційного курсу.
- Розробка концептуальних засад модернізації регіональних ринків праці та механізму регулювання міграції населення в Україні.
- Визначення ефективності економічного стимулювання розвитку сільських територіальних громад Західного регіону України в сучасних соціально-економічних умовах.
- Розробка організаційно-економічних та інституційних інструментів регулювання розвитку перспективних форм просторової організації бізнесу та створення сприятливого середовища для активізації підприємницької діяльності.
- Оцінка потенціалу розвитку переробних виробництв Західного регіону України на засадах імпортозаміщення та експортоорієнтації в умовах вільної торгівлі між Україною і ЄС.
- Визначення перспектив участі суб'єктів господарювання прикордонних регіонів України у глобальних ланцюгах доданої вартості в умовах дії Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС.
- Здійснення прикладних досліджень з актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку.

В контексті стратегічних завдань, які ставляться перед економічною наукою, та рекомендацій експертної комісії з оцінювання діяльності установи, особлива увага у діяльності Інституту у 2018 році буде звернута на:

- активізацію роботи щодо збільшення частки конкурсної та госпдоговірної тематики в загальних обсягах фінансування, залучення коштів з національних і зарубіжних джерел та

міжнародних наукових програм для виконання наукових досліджень;

- оптимізацію структури Інституту відповідно до оцінювання результатів роботи наукових підрозділів і працівників установи (зовнішнього та внутрішнього) та наявних фінансових ресурсів забезпечення наукової діяльності;
- збільшення обсягів публікацій матеріалів досліджень у найбільш рейтингових наукових періодичних виданнях та практичного впровадження результатів досліджень;
- підготовку докторів наук з метою покращення кадрового забезпечення;
- розширення мережі міжнародних зв'язків Інституту з науковими установами країн ЄС, з метою спільної підготовки та реалізації проєктів в рамках наукових програм ЄС, Вишеградської групи, програм добросусідства, а також програми «ГОРИЗОНТ 2020»;
- посилення представлення науково-практичних розробок Інституту до комітетів Верховної Ради України та профільних міністерств, інших управлінських структур національного рівня, активізацію участі науковців Інституту у підготовці стратегічних та програмних документів, аналітичних доповідей на національному рівні;
- продовження роботи з включення періодичних наукових видань Інституту до міжнародних наукометричних баз.

ДОДАТКИ

СТРУКТУРА

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»

(на 1.01.2018 р.)

	Рік утворення	Керівник, прізвище, науковий ступінь, звання	Напрямок досліджень
1	2	3	4
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»	1964 1994	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем; еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій; фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення; перспективи розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій; соціально-демографічний потенціал регіонів та міграційні процеси; прогнозування розвитку сільських територій; розвиток виробничої сфери та інвестиційна діяльність в регіонах; формування та реалізація регіональної структурної політики.
1. Відділ регіональної екологічної політики та природо-користування	1980	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Проблеми екологічної безпеки гірських і транскордонних регіонів та шляхи їх вирішення; теоретико-методологічні засади формування та механізми реалізації регіональної екологічної політики, наукове забезпечення розробки регіональних екологічних програм; обґрунтування стратегії використання природно-ресурсного потенціалу регіону; наукові основи та механізми сталого розвитку гірських територій, екологічні інновації.
2. Відділ регіональної економічної політики	2009	ШУЛЬЦ Світлана Леонідівна, д.е.н., професор	Теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації регіональної економічної політики в умовах інституційних трансформацій та розвитку інтеграційних процесів; розробка механізмів, методів та інструментів управління регіональним розвитком; аналіз і

			оцінка економічного потенціалу регіонів та обґрунтування механізмів подолання структурних диспропорцій у їх розвитку; дослідження особливостей інноваційної діяльності в регіонах та визначення напрямів її активізації; розробка програмних документів регіонального розвитку та стратегій соціально-економічного розвитку регіонів.
– Сектор просторового розвитку	2005	МЕЛЬНИК Мар'яна Іванівна д.е.н., професор	Розробка теоретико-методологічних засад дослідження соціально-економічних проблем розвитку територіально-суспільних систем (міст, районів, селищ міського типу, регіонів); дослідження сучасних тенденцій розвитку урбаністичних процесів; обґрунтування перспективних напрямів просторового розвитку.
3. Відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону	2009	САДОВА Уляна Ярославівна, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні засади дослідження проблем людини та середовища її життєдіяльності в контексті новітніх концепцій соціальної економіки та регіоналістики; вивчення специфіки, відтворення людського потенціалу (соціально-демографічного, трудового, культурно-освітнього, екістичного), виходячи із сучасних тенденцій трансформації регіональних ринків; розробка методів та прийомів аналізу і прогнозу явищ та процесів соціально-гуманітарної сфери регіону; побудова моделей регіональної соціальної політики та механізмів її реалізації; медико-демографічні, соціально-трудова, історико-світоглядні, етнокультурні, міграційні аспекти соціального управління у регіоні.
4. Відділ розвитку територіальних громад і транскордонного співробітництва	1964	БОРЩЕВСЬКИЙ Віктор Валентинович, д.е.н., доцент	Теоретичні та методологічні засади розвитку територіальних громад; розробка сільських методів і прийомів аналізу соціально-економічного потенціалу територіальних громад, обґрунтування системи оцінок для визначення ефективності їх розвитку; розробка стратегічних і програмних документів щодо розвитку сільських територій; виявлення резервів багатофункціонального розвитку територіальних громад.

– Сектор проблем транскордонного співробітництва	1975	ПРИТУЛА Христина Мирославівна д.е.н., с.н.с.	Теоретичні та методологічні засади дослідження розвитку прикордонних та транскордонних регіонів; дослідження транскордонного співробітництва та виявлення його специфіки в умовах інтеграційних перетворень; виявлення та аналіз форм транскордонного співробітництва; розробка теоретико-методологічних основ дослідження функціонування та розвитку транскордонних ринків; вивчення проблем та обґрунтування механізмів транскордонної взаємодії.
5. Відділ регіональної фінансової політики	1990	СТОРОНЯНСЬКА Ірина Зіновіївна, д.е.н., професор	Наукові засади формування та реалізації регіональної фінансової політики, фінансово-кредитні механізми забезпечення регіонального розвитку; джерела формування та напрямки реалізації фінансового потенціалу регіонів; особливості управління фінансами територіальних громад та міжбюджетні відносини в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи; моніторинг місцевих бюджетів регіону та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів.
6. Відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій	1996	ІЩУК Світлана Олексіївна, д.е.н., професор	Теоретико-методичні і прикладні засади формування та реалізації стратегії розвитку виробничої сфери Західного регіону в контексті поглиблення інтеграційних процесів; обґрунтування організаційно-економічних форм та механізмів залучення інвестиційних ресурсів з урахуванням пріоритетів регіонального розвитку; розробка методів підвищення ефективності функціонування суб'єктів виробничої сфери регіону і прогностичних моделей їх розвитку; визначення перспективних напрямів модернізації основного капіталу на основі комплексних оцінок інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону; обґрунтування стратегічних засад інвестиційного забезпечення сталого розвитку Західного регіону в умовах міжнародної інтеграції України.

ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Підготовлено і подано розробок	40	63	90	72	79	76	57	56	56	47
З них впроваджено:	25	43	65	53	60	45	39	39	47	37
<i>в т. ч. на рівні центральних органів влади</i>	3	10	38	23	16	15	9	12	13	12

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Монографії	10	24	17	14	14	20	11	14	11	8
Аналітичні доповіді	-	-	-	-	-	-	4	6	3	5
Брошури	10	17	11	12	6	8	12	4	3	8
Довідники	2	2	1	3	3	1	-	-	1	-
Підручники	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-
Навчальні посібники	1	4	5	6	-	-	2	-	1	-
Наукові статті, у т.ч.	241	257	409	387	402	387	360	266	237	232
в Україні	219	247	379	374	375	323	283	227	184	186
за кордоном	22	10	30	13	27	64	77	39	53	46
утч. у період виданнях, включених до наукометричних баз даних				25	27	43	74	123	116	163

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУТУ

Рік	Кількість співробітників	Кількість наукових співробітників	Кількість докторів наук	Кількість кандидатів наук
2008	143	79	18	39
2009	142	79	18	39
2010	136	75	19	42
2011	139	77	19	44
2012	138	78	19	44
2013	131	78	18	42
2014	122	77	18	38
2015	114	69	12	43
2016	113	73	14	43
2017	109	70	15	39

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Аспіранти, всього	38	42	33	27	29	21	22	24	21	15
у т.ч.										
денної форми навчання	9	10	12	11	13	9	9	13	13	12
заочної форми навчання	29	32	21	16	16	12	13	11	8	3
Докторанти	8	10	7	9	8	5	4	4	6	4

ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ

Роки	Докторанти, аспіранти, співробітники Інституту		Співробітники інших організацій		Разом	
	докторські	кандидатські	докторські	канди- датські	доктор- ські	канди- датські
2008	3	6	1	17	4	23
2009	2	5	1	23	3	28
2010	3	11	2	17	5	28
2011	2	2	3	13	5	15
2012	1	4	1	21	2	25
2013	4	5	2	3	5	8
2014	1	10	1	9	2	19
2015	1	5	-	6	1	11
2016	4	7	2	1	6	8
2017	2	2	2	3	4	5

Обсяг фінансування Інституту за період 2008-2017 рр. (тис. грн.)

Вид тематики	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Фундаментальні дослідження	4223,3	4201,5	4667,4	4165,1	4926,5	5285,1	5203,8	5003,2	3193,5	4184,6
Прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки	604,1	544,1	767,1	1195,4	1446,6	1348,0	1549,3	1476,1	2440,7	3114,6
Договірна тематика	414,5	85,0	320,5	189,0	330,0	47,0	48,5	176,5	250,0	40,0
Загальне фінансування	5241,9	4830,6	5755,0	5609,5	6703,1	6680,1	6801,6	6655,8	5884,2	7339,2

**КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ,
ОРГАНІЗАТОРОМ АБО СПІВОРГАНІЗАТОРОМ
ЯКИХ ВИСТУПАТИМЕ ІНСТИТУТ У 2018 РОЦІ**

Назва	Дата проведення	Місце проведення	Відповідальні за організацію від ІРД НАНУ	Співорганізатори
1	2	3	4	5
III конференція молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті»	квітень	Лодзь-Львів	Мицишин І.Р., Цісінська О.Б.	Лодзький університет
Наукові читання з питань регіоналістики пам'яті академіка НАН України М.І. Долішнього. Круглий стіл «Розвиток гірських територій: європейський досвід та українські перспективи».	травень	м. Львів	Кравців В.С. Жук П.В.	Західний науковий центр НАН України та МОН України
III Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток та регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ»	червень	с.Світязь Волинської обл.	Кравців В.С., Сторонянська І.З., Демченко В.В.	Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Західний науковий центр НАН України та МОН України
Всеукраїнська науково-практична конференція «Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум»	червень	м. Львів	Теслюк Р.Т., Садова У.Я., Гринькевич О.С.	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом
Міжнародна конференція «Поляризація і нерівномірність територіального	листопад	м. Львів	Сторонянська І.З., Шульц С.Л.,	Інститут географії та просторового загосподарювання Польської академії наук

розвитку як виклики для сучасної регіональної політики» (до 100-річчя НАН України)				(м. Варшава)
Постійно діючий науково-методичний семінар «Регіональна політика та транскордонне співробітництво»	протягом року	м. Львів	Сторонянська І.З.	

**ПЛАН ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДУ «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М.І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ» НА 2018 РІК**

№ п/п	Назва видання	Вид видання	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3	4	5
1.	Міграція населення та методологія її дослідження	довідник	березень	Садова У.Я.
Книжкова серія «Проблеми регіонального розвитку» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Кравців В.С. (ISBN 978-966-02-4252-4)				
1.	Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні	наукове видання	травень	Сторонянська І.З., Шульц С.Л.
2.	Нові можливості і виклики розвитку територіальних громад: за результатами I етапу реформ	колективна монографія	червень	Сторонянська І.З.
3.	Загрози та виклики розвитку сільських територій Західного регіону України в умовах реалізації Угоди про Асоціацію з ЄС	колективна монографія	червень	Борщевський В.В.
4.	Розвиток гірських територій: європейський досвід та українські перспективи	колективна монографія	листопад	Кравців В.С.
5.	Регіональна політика України та механізми її реалізації в умовах адміністративно-фінансової децентралізації	колективна монографія	грудень	Шульц С.Л.
6.	Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання	колективна монографія	грудень	Садова У.Я.
7.	Форми просторової організації бізнесу та механізми її регулювання	колективна монографія	грудень	Мельник М.І.
Книжкова серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Іщук С.О. (ISBN 978-966-02-4250-0)				
1.	Конкурентні переваги промислового сектора економіки України: регіональний вимір	колективна монографія	березень	Іщук С.О.

Книжкова серія «Транскордонне співробітництво»				
Головний редактор серії: д.е.н., доц. Борщевський В.В. (ISBN 978-966-02-4251-7)				
1.	Розвиток транскордонного співробітництва	наукове видання	травень	Припула Х.М.
2.	Соціально-економічний розвиток прикордонних територій у транскордонному просторі Україна-ЄС: сучасні виклики та можливості	колективна монографія	червень	Припула Х.М.
ПЕРІОДИЧНІ ФАХОВІ ВИДАННЯ				
Науково-практичний журнал «Регіональна економіка»				
1.	“Регіональна економіка”, № 1		березень	Кравців В.С.
2.	“Регіональна економіка”, № 2		червень	Кравців В.С.
3.	“Регіональна економіка”, № 3		вересень	Кравців В.С.
4.	“Регіональна економіка”, № 4		грудень	Кравців В.С.
Збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»				
1.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (1/129)		березень	Кравців В.С.
2.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (2/130)		травень	Кравців В.С.
3.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (3/131)		липень	Кравців В.С.
4.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (4/132)		вересень	Кравців В.С.
5.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (5/133)		листопад	Кравців В.С.
6.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (6/134)		грудень	Кравців В.С.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» у 2017 році: Інформаційне видання.
– Львів, 2017. – 94 с.

Комп'ютерний макет: П.С. Попадюк.

© ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2018.

Підписано до друку 24.02.2018 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Умовн. друк. арк. ...,...

Тираж 50 примірників

Роздруковано ФОП «Омельченко В.Г.»

м. Львів, вул. Козельницька, 4.